

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 10 kwietnia 2014 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole
Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Zientarskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 r. poz. 1230) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 i art. 3 otrzymują brzmienie:

„Art. 2. 1. Podstawowym zadaniem Krajowej Szkoły jest:

- 1) szkolenie i doskonalenie zawodowe sędziów, asesorów prokuratury i prokuratorów w celu uzupełnienia ich specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych;
- 2) szkolenie i doskonalenie zawodowe referendarzy sądowych, asystentów sędziów, asystentów prokuratorów, kuratorów zawodowych oraz urzędników sądów i prokuratury w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych.

2. Ponadto Krajowa Szkoła zajmuje się:

- 1) prowadzeniem aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, których celem jest uzyskanie przez aplikantów niezbędnej wiedzy i praktycznego przygotowania do zajmowania stanowiska sędziego, asesora prokuratury i prokuratora;
- 2) prowadzeniem analiz i badań służących ustaleniu kompetencji i kwalifikacji przypisanych do stanowisk pracy w sądach i prokuraturze celem ich wykorzystania w działalności szkoleniowej.

3. Zadania Krajowej Szkoły realizowane są w szczególności przez:

- 1) opracowywanie programów i organizowanie szkoleń i innych cyklicznych form doskonalenia zawodowego;
- 2) koordynowanie działalności szkoleniowej sądów i prokuratury;
- 3) opracowywanie programów aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej oraz organizowanie przebiegu tych aplikacji;
- 4) przygotowywanie i organizowanie egzaminów sędziowskiego i prokuratorskiego;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury, ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

- 5) przygotowywanie oraz organizowanie konferencji, sympozyjów i seminariów;
- 6) współpracę międzynarodową oraz współdziałanie z podstawowymi jednostkami organizacyjnymi szkół wyższych prowadzącymi kształcenie na kierunku prawo, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz placówkami naukowymi Polskiej Akademii Nauk w zakresie działalności szkoleniowej oraz innych form doskonalenia zawodowego;
- 7) prowadzenie działalności wydawniczej związanej z realizacją zadań, o których mowa w ust. 1 i 2;
- 8) pozyskiwanie i wykorzystanie funduszy pomocowych przeznaczonych na finansowanie zadań, o których mowa w ust. 1 i 2;
- 9) wykonywanie innych zadań związanych z doskonaleniem kadr sądów i prokuratury, wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości.

4. Krajowa Szkoła ma prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem orła ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz nazwą szkoły w otoku na podstawie przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000, z późn. zm.²⁾).

Art. 3. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, nadaje statut Krajowej Szkoły, określając jej ustrój, organizację, siedzibę oraz symbole, mając na uwadze konieczność stworzenia odpowiednich warunków organizacyjnych niezbędnych dla prawidłowej realizacji zadań Krajowej Szkoły.”;

2) w art. 6:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rada składa się z nie więcej niż 18 członków, w tym:

- 1) 3 członków wskazanych przez Prokuratora Generalnego;
- 2) 3 członków wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości;
- 3) 3 członków wskazanych przez Krajową Radę Sądownictwa;
- 4) 3 członków wskazanych przez Krajową Radę Prokuratury;
- 5) członka wskazanego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
- 6) członka wskazanego przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2009 r. Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 18, poz. 96 oraz z 2012 r. poz. 490.

- 7) członka wskazanego przez podstawowe jednostki organizacyjne szkół wyższych prowadzące kształcenie na kierunku prawo;
 - 8) członka wskazanego przez Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej;
 - 9) członka wskazanego przez Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych;
 - 10) członka wskazanego przez Prezesa Krajowej Rady Notarialnej.”;
- b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister Sprawiedliwości na 3 miesiące przed dniem upływu kadencji członków Rady zwraca się do Prokuratora Generalnego, Krajowej Rady Sądownictwa, Krajowej Rady Prokuratury, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, podstawowych jednostek organizacyjnych szkół wyższych prowadzących kształcenie na kierunku prawo, Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Prezesa Krajowej Rady Notarialnej o wskazanie kandydatów na członków Rady. Wskazanie kandydatów następuje najpóźniej na 30 dni przed dniem upływu kadencji członków Rady.”;

- 3) w art. 12:

- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Dyrektor Krajowej Szkoły jest powoływany i odwoływany przez Ministra Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa oraz Krajowej Rady Prokuratury. Kadencja dyrektora Krajowej Szkoły trwa 5 lat.

2. Jeżeli Krajowa Rada Sądownictwa lub Krajowa Rada Prokuratury, w terminie 30 dni od przedstawienia zamiaru powołania Dyrektora Krajowej Szkoły, nie wyrazi opinii, o której mowa w ust. 1, przyjmuje się, że opinia jest pozytywna.”;

- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zastępców Dyrektora Krajowej Szkoły, w liczbie nie większej niż trzech, powołuje i odwołuje, na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły, Minister Sprawiedliwości. Jednym z zastępców jest zastępca Dyrektora Krajowej Szkoły do spraw ekonomicznych.”;

- c) dodaje się ust. 6–8 w brzmieniu:

„6. Co najmniej jednym z zastępców Dyrektora Krajowej Szkoły jest sędzia albo sędzia w stanie spoczynku.

7. Co najmniej jednym z zastępców Dyrektora Krajowej Szkoły jest prokurator albo prokurator w stanie spoczynku, powoływany po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego.

8. Do zastępców Dyrektora Krajowej Szkoły stosuje się odpowiednio przepisy ust. 3 i 4 oraz art. 14.”;

4) uchyla się art. 13;

5) w art. 15 w ust. 2 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) realizowanie zadań związanych z przygotowywaniem i przeprowadzeniem naboru na aplikację sędziowską i prokuratorską, a także prowadzeniem tych aplikacji, oraz przygotowaniem i przeprowadzaniem egzaminów sędziowskiego i prokuratorskiego;”;

6) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Kształcenie ustawiczne

Art. 15a. 1. Szkolenia zawodowe sędziów, asesorów prokuratury, prokuratorów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, asystentów prokuratorów, kuratorów sądowych oraz urzędników sądów i prokuratury odbywają się zgodnie z rocznym harmonogramem działalności szkoleniowej, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, zwanym dalej „harmonogramem”.

2. Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu apelacyjnego lub, w uzasadnionych przypadkach, z własnej inicjatywy może zlecić Krajowej Szkole przeprowadzanie dodatkowych szkoleń, nieuwzględnionych w harmonogramie, dla sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych oraz urzędników sądów.

3. Prokurator Generalny w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości może zlecić Krajowej Szkole przeprowadzanie dodatkowych szkoleń, nieuwzględnionych w harmonogramie, dla asesorów prokuratury, prokuratorów, asystentów prokuratorów oraz urzędników prokuratury.

4. Wydatki związane z przeprowadzeniem szkoleń, o których mowa w ust. 2 i 3, pokrywane są z budżetu państwa odpowiednio z części „Sądy powszechne” z budżetu części obszaru apelacji, z którego sędziowie, referendarze sądowi, asystenci sędziów, kuratorzy sądowi oraz urzędnicy sądowi będą uczestniczyć w przeprowadzanych szkoleniach, albo z części „Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury”.

5. Uwzględniając szczególnie uzasadnione potrzeby, Krajowa Szkoła – niezależnie od szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego ujętych w harmonogramie – może, po zatwierdzeniu przez Radę, organizować dodatkowe szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego, zawiadamiając o tym zainteresowanych.

Art. 15b. 1. Harmonogram uwzględnia potrzeby szkoleniowe zgłaszane przez Ministra Sprawiedliwości, Prokuratora Generalnego, Krajową Radę Sądownictwa, Krajową Radę Prokuratury, prezesów sądów apelacyjnych oraz prokuratorów apelacyjnych.

2. Rada po opracowaniu harmonogramu przekazuje go do zaopiniowania Ministrowi Sprawiedliwości.

3. Minister Sprawiedliwości, po uzyskaniu stanowiska Prokuratora Generalnego, może, w terminie 30 dni od otrzymania harmonogramu, zaproponować wprowadzenie do niego zmian.

4. W terminie 30 dni Rada odnosi się do zmian zaproponowanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 15c. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb opracowania harmonogramu, mając na względzie konieczność zaspokojenia potrzeb szkoleniowych sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych, asesorów prokuratury, prokuratorów, asystentów prokuratorów oraz urzędników sądów i prokuratury.”;

7) rozdział 3 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 3

Aplikacja sędziowska i prokuratorska

Art. 16. Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór merytoryczny nad aplikacjami sędziowską i prokuratorską.

Art. 17. 1. Minister Sprawiedliwości zarządza, w zależności od potrzeb kadrowych sądów i prokuratury, nabór na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską i jednocześnie wyznacza limity przyjęć na tych aplikacjach. Wyznaczając limit przyjęć na aplikacji prokuratorskiej, Minister Sprawiedliwości zasięga opinii Prokuratora Generalnego.

2. Dyrektor Krajowej Szkoły zamieszcza w dwóch dziennikach o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198,

z późn. zm.³⁾), zwanym dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”, a także na stronie internetowej Krajowej Szkoły, zarządzenie Ministra Sprawiedliwości, o którym mowa w ust. 1, oraz ogłoszenie o naborze na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską.

3. W ogłoszeniu o naborze na aplikacje sędziowską i prokuratorską podaje się w szczególności:

- 1) termin przeprowadzenia konkursu;
- 2) termin i miejsce złożenia zgłoszenia do konkursu;
- 3) wysokość i sposób uiszczenia opłaty za udział w konkursie.

4. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, powinno zawierać:

- 1) ankietę personalną;
- 2) kopię dokumentu potwierdzającego ukończenie wyższych studiów prawniczych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskanie tytułu zawodowego magistra lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Rzeczypospolitej Polskiej albo zaświadczenie o zdany egzaminie magisterskim;”;
- 3) dowód uiszczenia opłaty za udział w konkursie;
- 4) oświadczenie składającego zgłoszenie, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) kopię dowodu osobistego;
- 6) zaświadczenie stwierdzające, że składający zgłoszenie jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do wykonywania obowiązków aplikanta aplikacji sędziowskiej lub aplikacji prokuratorskiej.

5. Wydanie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, oraz badanie kandydata na aplikanta aplikacji sędziowskiej lub aplikacji prokuratorskiej odbywa się na zasadach dotyczących kandydata na stanowisko sędziowskie.

6. Dokumenty, o których mowa w ust. 4, mogą być składane również w formie elektronicznej. Decyzję o możliwości składania dokumentów w formie elektronicznej podejmuje Dyrektor Krajowej Szkoły i informuje o niej w ogłoszeniu o naborze na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 204, poz. 1195, z 2012 r. poz. 473 i 908 oraz z 2013 r. poz. 1474.

Art. 18. 1. Nabór na aplikację sędziowską i prokuratorską odbywa się w drodze konkursu składającego się z 2 etapów:

- 1) testu sprawdzającego wiedzę z poszczególnych dziedzin prawa;
- 2) pracy pisemnej sprawdzającej umiejętność stosowania argumentacji prawniczej, zasad wykładni oraz kwalifikowania stanów faktycznych.

2. Warunkiem dopuszczenia do drugiego etapu konkursu jest uzyskanie z testu minimum punktów określonego, w drodze zarządzenia, przez Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli liczba kandydatów, którzy uzyskali minimum punktów, jest większa niż dwukrotność limitu przyjęć na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską w danym roku, do drugiego etapu konkursu dopuszczeni zostają kandydaci, stosownie do liczby uzyskanych punktów, w liczbie odpowiadającej dwukrotności limitu przyjęć. Przepis art. 25 ust. 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

Art. 19. 1 Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Rady, powołuje zespół konkursowy, który opracowuje test oraz zadania na drugi etap konkursu, a także wytyczne dotyczące sposobu przygotowania tych zadań. Test, zadania oraz wytyczne dotyczące sposobu ich przygotowania są zatwierdzane przez Ministra Sprawiedliwości.

2. W skład zespołu konkursowego, o którym mowa w ust. 1, wchodzi:

- 1) 3 sędziów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa podlegających sprawdzeniu w toku konkursu;
- 2) 3 prokuratorów wskazanych przez Prokuratora Generalnego spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa podlegających sprawdzeniu w toku konkursu;
- 3) 2 pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych lub dydaktycznych szkoły wyższej w Rzeczypospolitej Polskiej, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu nauk prawnych, wskazanych przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród nauczycieli akademickich będących wykładowcami Krajowej Szkoły.

3. Członkami zespołu konkursowego, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, mogą być sędziowie w stanie spoczynku lub prokuratorzy w stanie spoczynku.

4. Przewodniczącego zespołu konkursowego wyznacza, spośród jego członków, Minister Sprawiedliwości. Przewodniczący zespołu konkursowego kieruje jego pracami.

5. Minister Sprawiedliwości odwołuje członka zespołu konkursowego w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) choroby trwale uniemożliwiającej wykonywanie obowiązków członka zespołu;
- 3) cofnięcia rekomendacji przez organ wskazujący kandydata, o którym mowa w ust. 2;
- 4) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 6) wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

6. Członek zespołu konkursowego podlega wyłączeniu od udziału w jego pracach, jeżeli kandydat pozostaje z nim w stosunku:

- 1) małżeństwa lub we wspólnym pożyciu;
- 2) pokrewieństwa albo powinowactwa do trzeciego stopnia;
- 3) przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) zależności służbowej;
- 5) osobistym tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do jego obiektywizmu.

7. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

8. Członkowie zespołu konkursowego przed rozpoczęciem prac zespołu składają pisemne oświadczenie, iż nie zachodzą w ich przypadku powody wyłączenia, o których mowa w ust. 6, oraz powody odwołania, o których mowa w ust. 5 pkt 2, 5 i 6.

Art. 20. 1. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powoływana przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły zaopiniowany przez Radę. Członkami komisji konkursowej mogą być osoby, których wiedza, doświadczenie zawodowe i autorytet dają rękojmię prawidłowego przebiegu konkursu.

2. W skład komisji konkursowej wchodzi:

- 1) sekretarz wskazany przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów i prokuratorów delegowanych do Krajowej Szkoły;

- 2) 2 wykładowców Krajowej Szkoły wskazanych przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów i prokuratorów, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa podlegających sprawdzeniu w toku konkursu;
- 3) 3 sędziów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa podlegających sprawdzeniu w toku konkursu;
- 4) 3 prokuratorów wskazanych przez Prokuratora Generalnego spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa podlegających sprawdzeniu w toku konkursu;
- 5) przedstawiciel Krajowej Rady Sądownictwa;
- 6) przedstawiciel Krajowej Rady Prokuratury.

3. Przewodniczącemu komisji konkursowej wyznacza, spośród jej członków, Minister Sprawiedliwości. Przewodniczący komisji konkursowej kieruje jej pracami.

4. Do członków komisji konkursowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 5–8.

5. Jeżeli wymagają tego względy organizacyjne wynikające z dużej liczby kandydatów, Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły może zarządzić przeprowadzenie testu w wybranych siedzibach sądów apelacyjnych lub prokuratur apelacyjnych. Przebieg testu nadzorują zespoły powołane przez Ministra Sprawiedliwości, w uzgodnieniu z prezesem sądu apelacyjnego i prokuratorem apelacyjnym, właściwymi ze względu na miejsce przeprowadzania testu.

6. W skład zespołów wchodzi sędziowie i prokuratorzy oraz urzędnicy sądów i prokuratury, z obszarów właściwości sądów apelacyjnych i prokuratur apelacyjnych, o których mowa w ust. 5. Liczba członków zespołu jest uwarunkowana liczbą kandydatów dopuszczonych do testu, nie może być jednak większa niż siedem osób.

7. Pracami zespołów kieruje wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości członek komisji konkursowej. Do członków zespołów stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 5–8.

Art. 21. 1. Przed przystąpieniem do konkursu kandydat uiszcza opłatę za udział w konkursie. Opłata stanowi dochód Krajowej Szkoły.

2. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Dyrektora Krajowej Szkoły określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1 – nie wyższą niż równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314) – uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru.

3. W przypadku złożenia przez kandydata, nie później niż 14 dni przed terminem pierwszego etapu konkursu, pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od udziału w konkursie, Dyrektor Krajowej Szkoły, na wniosek kandydata, zwraca dwie trzecie uiszczony opłaty.

Art. 22. 1. Po przeprowadzeniu konkursu komisja konkursowa przedstawia Dyrektorowi Krajowej Szkoły listę kwalifikacyjną kandydatów na aplikantów aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej, zwaną dalej „listą kwalifikacyjną”, zawierającą imiona i nazwiska kandydatów, którzy uczestniczyli w obu etapach naboru na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską, z podaniem liczby punktów uzyskanych przez każdego kandydata i liczby porządkowej wskazującej jego miejsce na tej liście wraz z dokumentacją oraz ogłasza listę kwalifikacyjną w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. O kolejności miejsca na liście kwalifikacyjnej decyduje suma punktów uzyskanych przez kandydatów z obu etapów konkursu. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów uzyska taką samą liczbę punktów, o kolejności miejsca na liście kwalifikacyjnej decyduje liczba punktów uzyskanych z pracy pisemnej, a jeżeli liczba punktów uzyskanych z pracy pisemnej jest taka sama, wszystkich tych kandydatów umieszcza się na jednym miejscu na liście kwalifikacyjnej.

Art. 23. Osoba umieszczona na liście kwalifikacyjnej może, w terminie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej, złożyć do Dyrektora Krajowej Szkoły wniosek o przyjęcie na aplikację sędziowską lub aplikację prokuratorską.

Art. 24. 1. Aplikantem aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej może zostać osoba:

- 1) która posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) która posiada nieposzlakowaną opinię;
- 3) która nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;

- 4) przeciwko której nie jest prowadzone postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) która ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) która jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do wykonywania obowiązków aplikanta.

2. Dyrektor Krajowej Szkoły zasięga informacji z Krajowego Rejestru Karnego o każdym kandydacie umieszczonym na liście kwalifikacyjnej.

3. Dyrektor Krajowej Szkoły wzywa kandydatów zajmujących miejsca objęte łącznym limitem przyjęć na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską do przedłożenia oryginału lub urzędowo poświadczonego odpisu dokumentu, o którym mowa w art. 17 ust. 4 pkt 2.

Art. 25. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje decyzję w sprawie przyjęcia na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską.

2. Decyzję o przyjęciu na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje według kolejności umieszczenia kandydatów na liście kwalifikacyjnej do wyczerpania limitów przyjęć na te aplikacje. W przypadku gdy miejsce na liście kwalifikacyjnej, w którym następuje wyczerpanie limitu przyjęć na daną aplikację, zajmuje więcej niż jeden kandydat, limit ten ulega podwyższeniu do wysokości umożliwiającej przyjęcie każdego z tych kandydatów zgodnie ze złożonym przez niego wnioskiem.

3. Listy kandydatów przyjętych na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską Dyrektor Krajowej Szkoły ogłasza niezwłocznie w Biuletynie Informacji Publicznej. Listy zawierają imiona i nazwiska kandydatów z podaniem liczby porządkowej wskazującej miejsce kandydata na danej liście.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Rozpoznanie odwołania następuje w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia.

5. Podstawą odwołania w przypadkach, o których mowa w ust. 4, może być jedynie naruszenie warunków oraz trybu rekrutacji na aplikację sędziowską lub prokuratorską, określonych w ustawie i przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 pkt 1.

6. Od decyzji Ministra Sprawiedliwości wydanej po rozpatrzeniu odwołania przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

7. W przypadku uwzględnienia skargi, o której mowa w ust. 5, Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje niezwłocznie decyzję w sprawie przyjęcia na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską. Przepis art. 24 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 26. Przed objęciem obowiązków aplikant aplikacji sędziowskiej oraz aplikant aplikacji prokuratorskiej składa ślubowanie wobec Dyrektora Krajowej Szkoły według następującej roty: „Ślubuję uroczyście sumiennie wypełniać obowiązki aplikanta Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości, dbać o dobre imię Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz dochować tajemnicy prawnie chronionej”; składający ślubowanie może dodać zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg”.

Art. 27. 1. Aplikacje sędziowska oraz prokuratorska trwają 36 miesięcy i rozpoczynają się nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia list, o których mowa w art. 25 ust. 3. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, określa termin rozpoczęcia aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej. Zarządzenie to zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. W trakcie aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej aplikanci są zatrudnieni na etatach aplikanckich i odbywają zajęcia w Krajowej Szkole.

3. Po 12 miesiącach aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej odbywa się kolokwium sprawdzające.

Art. 28. 1. Aplikant aplikacji sędziowskiej oraz aplikant aplikacji prokuratorskiej jest zatrudniany na podstawie umowy o pracę na czas określony – na czas odbywania aplikacji. Przepisu art. 33 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁴⁾) nie stosuje się.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej [ustawy](#) zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655,

2. Umowa o pracę wygasa w razie skreślenia aplikanta z listy aplikantów z przyczyn, o których mowa w art. 41 ust. 1 lub 2.

Art. 29. 1. Etaty aplikanckie przydziela, z uwzględnieniem etatowych potrzeb sądów i jednostek organizacyjnych prokuratury oraz preferencji aplikanta związanych z miejscem zamieszkania:

- 1) aplikantom aplikacji sędziowskiej – Minister Sprawiedliwości;
- 2) aplikantom aplikacji prokuratorskiej – Prokurator Generalny.

2. Etaty aplikanckie są przydzielane w drodze zarządzenia wydawanego przez uprawniony organ.

Art. 30. 1. Aplikant aplikacji sędziowskiej zostaje zatrudniony w sądzie okręgowym.

2. Aplikanta aplikacji sędziowskiej kieruje się do poszczególnych wydziałów zgodnie z programem aplikacji sędziowskiej.

3. Prezes sądu okręgowego, do którego przydzielony został aplikant, wyznacza aplikantowi patrona koordynatora, który służy mu pomocą merytoryczną oraz nadzoruje i koordynuje prawidłowy przebieg jego praktyk.

4. Na czas odbywania praktyk prezes sądu okręgowego, w uzgodnieniu z patronem koordynatorem, wyznacza aplikantowi patrona każdej z praktyk, który zapoznaje aplikanta z czynnościami należącymi do zakresu jego obowiązków w trakcie praktyki i niezwłocznie po jej zakończeniu przedstawia patronowi koordynatorowi pisemną opinię wraz z oceną przebiegu praktyki. W oparciu o opinie i oceny z poszczególnych praktyk patron koordynator sporządza końcową opinię i ustala łączną ocenę przebiegu praktyk, stanowiącą średnią arytmetyczną ocen wystawionych przez patronów poszczególnych praktyk.

Art. 31. Przepisy art. 30 stosuje się odpowiednio do aplikanta aplikacji prokuratorskiej, z tym że aplikant aplikacji prokuratorskiej zostaje zatrudniony w prokuraturze okręgowej, a uprawnienia prezesa sądu okręgowego wykonuje prokurator okręgowy.

Art. 32. 1. W ostatnim miesiącu aplikacji sędziowskiej aplikanci przystępują do egzaminu sędziowskiego.

2. Warunkiem przystąpienia do egzaminu sędziowskiego jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich sprawdzianów i praktyk, objętych programem aplikacji.

3. Egzamin sędziowski składa się z części pisemnej i ustnej.

4. Zadania praktyczne na część pisemną oraz kazusy na część ustną egzaminu sędziowskiego opracowuje zespół egzaminacyjny powołany przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły zaopiniowany przez Radę.

5. W skład zespołu egzaminacyjnego wchodzi:

- 1) 7 sędziów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu;
- 2) sędzia wskazany przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, będących wykładowcami Krajowej Szkoły, specjalista z dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu.

6. Przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego wyznacza, spośród jego członków, Minister Sprawiedliwości. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego kieruje jego pracami.

7. Egzamin sędziowski przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły zaopiniowany przez Radę.

8. Komisja egzaminacyjna składa się z:

- 1) sekretarza wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły;
- 2) 7 sędziów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu;
- 3) sędziego wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów sądów okręgowych, sędziów sądów apelacyjnych lub sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, będących wykładowcami Krajowej Szkoły, specjalisty z dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu;

4) przedstawiciela Krajowej Rady Sądownictwa.

9. Członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być członek zespołu egzaminacyjnego.

10. Przewodniczącą komisji egzaminacyjnej wyznacza, spośród jej członków, Minister Sprawiedliwości. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej kieruje jej pracami.

11. Do członków zespołu egzaminacyjnego oraz członków komisji egzaminacyjnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 5–8.

Art. 33. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły może udzielić aplikantowi zezwolenia na przystąpienie do egzaminu sędziowskiego w terminie późniejszym, jeżeli uzna, że choroba, wypadek losowy lub inna wskazana i udokumentowana przez aplikanta przyczyna uniemożliwiają przystąpienie do egzaminu w terminie, o którym mowa w art. 32 ust. 1.

2. Wniosek o zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie miesiąca od dnia ustania przyczyny uzasadniającej nieprzystąpienie do egzaminu sędziowskiego.

3. Aplikant, który nie przystąpił do egzaminu sędziowskiego w wyznaczonym terminie i nie uzyskał zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, lub odstąpił bez usprawiedliwienia od egzaminu w czasie jego trwania albo nie zdał egzaminu, może przystąpić ponownie do egzaminu sędziowskiego tylko raz, nie później jednak niż w terminie 18 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniego egzaminu.

4. Ponowny egzamin sędziowski przeprowadza komisja egzaminacyjna w terminie wyznaczonym przez Ministra Sprawiedliwości, uzgodnionym z Dyrektorem Krajowej Szkoły. Przepisy ust. 1 i 2 oraz art. 32 ust. 2–11 stosuje się odpowiednio.

Art. 34. 1. W ostatnim miesiącu aplikacji prokuratorskiej aplikanci przystępują do egzaminu prokuratorskiego.

2. Do egzaminu prokuratorskiego, zespołu egzaminacyjnego opracowującego zadania i kazusy na egzamin prokuratorski oraz komisji egzaminacyjnej powołanej do przeprowadzenia egzaminu prokuratorskiego, a także do ich członków stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 ust. 5–8, art. 32 ust. 2–4, 6, 7, 9 i 10 oraz art. 33.

3. W skład zespołu egzaminacyjnego, o którym mowa w ust. 2, wchodzi:

1) 7 prokuratorów wskazanych przez Prokuratora Generalnego spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu;

- 2) prokurator wskazany przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, będących wykładowcami Krajowej Szkoły, specjalista z dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu.

4. Komisja egzaminacyjna, o której mowa w ust. 2, składa się z:

- 1) sekretarza, wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród prokuratorów delegowanych do Krajowej Szkoły;
- 2) 7 prokuratorów wskazanych przez Prokuratora Generalnego spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu;
- 3) prokuratora wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród prokuratorów prokuratur okręgowych, prokuratorów prokuratur apelacyjnych lub prokuratorów Prokuratury Generalnej, będących wykładowcami Krajowej Szkoły, specjalisty z dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu;
- 4) przedstawiciela Krajowej Rady Prokuratury.

Art. 35. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły, w terminie 14 dni od dnia zakończenia egzaminu prokuratorskiego, sporządza i przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości listę klasyfikacyjną egzaminowanych aplikantów aplikacji prokuratorskiej. Lista ta zawiera imiona i nazwiska egzaminowanych aplikantów z podaniem liczby punktów uzyskanych na egzaminie przez każdego aplikanta oraz liczby porządkowej wskazującej jego miejsce na liście. Warunkiem umieszczenia na tej liście jest złożenie egzaminu prokuratorskiego.

2. O kolejności miejsca na liście, o której mowa w ust. 1, decyduje suma punktów uzyskanych przez aplikanta z egzaminu prokuratorskiego.

3. W przypadku równej liczby punktów uzyskanych przez dwóch lub większą liczbę aplikantów o kolejności miejsca na tej liście decyduje suma punktów uzyskanych przez aplikanta ze wszystkich praktyk i sprawdzianów w czasie aplikacji. Przepis art. 22 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Minister Sprawiedliwości przedstawia Prokuratorowi Generalnemu listę klasyfikacyjną egzaminowanych aplikantów aplikacji prokuratorskiej.

5. Prokurator Generalny przedstawia egzaminowanemu aplikantowi propozycję pracy na stanowisku asesora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury lub

wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury według kolejności miejsca zajmowanego na liście klasyfikacyjnej egzaminowanych aplikantów.

6. Prokurator Generalny określa corocznie, w drodze zarządzenia, liczbę stanowisk asesorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, przewidzianych dla egzaminowanych aplikantów.

7. Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego określa corocznie, w drodze zarządzenia, liczbę stanowisk asesorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, przewidzianych dla egzaminowanych aplikantów, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 36. W terminie 14 dni od dnia złożenia egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje aplikantowi dyplom ukończenia odpowiednio aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej.

Art. 37. 1. Członkom zespołu konkursowego i zespołów egzaminacyjnych oraz komisji konkursowej i komisji egzaminacyjnych za udział w pracach przysługuje wynagrodzenie.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków zespołu konkursowego i zespołów egzaminacyjnych oraz komisji konkursowej i komisji egzaminacyjnych, w wymiarze nie większym niż miesięczne wynagrodzenie zasadnicze sędziego w stawce piątej – uwzględniając zakres i rodzaj ich obowiązków oraz nakład pracy.”;

8) w art. 39 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) praca w charakterze aplikanta sędziowskiego w sądzie lub aplikanta prokuratorskiego w prokuraturze, uczestniczenie w zajęciach i praktykach przewidzianych programem aplikacji;”;

9) art. 40 otrzymuje brzmienie:

„Art. 40. 1. Prezes sądu okręgowego lub prokurator okręgowy, na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły, może udzielić aplikantowi aplikacji sędziowskiej lub aplikantowi aplikacji prokuratorskiej zgody na przerwę w odbywaniu aplikacji.

2. Zgoda na przerwę w odbywaniu aplikacji może być udzielona:

- 1) ze względu na ważne okoliczności uniemożliwiające odbywanie aplikacji, wynikające ze stanu zdrowia, niepełnosprawności lub związane z urodzeniem i wychowywaniem dziecka;
- 2) z innych ważnych przyczyn, jeżeli wniosł o to sam aplikant.

3. Przerwa w odbywaniu aplikacji może być udzielona:

- 1) na okres nie dłuższy niż 24 miesięcy w sytuacji, o której mowa w ust. 2 pkt 1;
- 2) na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy w sytuacji, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

4. W sytuacji, o której mowa w ust. 2 pkt 2, aplikantowi udziela się urlopu bezpłatnego.

5. Po zakończeniu przerwy w odbywaniu aplikacji aplikant kontynuuje aplikację od etapu, na którym została ona przerwana, jeżeli umożliwia to program aplikacji. W pozostałych przypadkach aplikant kontynuuje aplikację na warunkach określonych przez Dyrektora Krajowej Szkoły.”;

10) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. Aplikantowi przysługuje urlop szkoleniowy w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie poprzedzającym bezpośrednio egzamin sędziowski lub prokuratorski. Z uprawnienia tego można skorzystać tylko raz.”;

11) w art. 41:

a) w ust. 1:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przestał spełniać wymagania określone w art. 24 ust. 1 pkt 1–3;”;

– uchyla się pkt 3,

– pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7) nie przystąpił do egzaminu sędziowskiego i nie złożył wniosku o zezwolenie, o którym mowa w art. 33 ust. 1;

8) nie zdał kolokwium sprawdzającego, o którym mowa w art. 27 ust. 3.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ponadto Dyrektor Krajowej Szkoły skreśla aplikanta z listy aplikantów w razie rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1, art. 53 § 1 albo art. 55 § 1 lub 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.”;

c) w ust. 2:

– uchyla się pkt 1,

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) opuścił z przyczyn nieusprawiedliwionych ponad 20% zajęć objętych programem aplikacji w danym roku szkoleniowym;”;

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) został dwukrotnie ukarany karą nagany, o której mowa w art. 51 ust. 2 pkt 2.”;

12) uchyla się 42–46;

13) art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. 1. Aplikant nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym oraz zajęcia o charakterze naukowym, dydaktycznym lub publicystycznym, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia lub zajęcia nie przeszkadza w wykonywaniu obowiązków aplikanta.

2. Aplikant jest obowiązany zawiadomić odpowiednio prezesa sądu okręgowego lub prokuratora okręgowego o zamiarze podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia, o którym mowa w ust. 1.

3. Prezes sądu okręgowego lub prokurator okręgowy może wyrazić sprzeciw wobec zamiaru podjęcia przez aplikanta dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia, jeżeli uzna, że będzie to przeszkadzało w wykonywaniu obowiązków aplikanta.”;

14) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. 1. Patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk powołuje się spośród, odpowiednio, sędziów, referendarzy sądowych i prokuratorów, za ich zgodą. Za sprawowanie patronatu przysługuje wynagrodzenie.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wyznaczania patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk, zakres ich obowiązków oraz warunki sprawowania patronatu nad aplikantami, uwzględniając zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędny do zajmowania stanowiska sędziego, asesora prokuratury oraz prokuratora, a także specyfikę tych urzędów.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk, w wymiarze nie większym niż 25% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego i prokuratora, uwzględniając zakres i nakład ich pracy.”;

15) uchyla się art. 50;

16) w art. 52:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania naboru dla kandydatów na aplikacje sędziowską oraz prokuratorowską, a także tryb powoływania i działania

zespołu konkursowego i komisji konkursowej, mając na względzie konieczność określenia zakresu wiedzy podlegającej sprawdzeniu w trakcie konkursu, zapewnienia sprawnego i obiektywnego przeprowadzenia naboru oraz dokonania właściwej selekcji kandydatów;

2) organizację, szczegółowe warunki i tryb odbywania aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej, sposób i tryb przeprowadzenia kolokwium sprawdzającego, o którym mowa art. 27 ust. 3, jak również sposób ustalania systemu punktowego oceny sprawdzianów i ich poprawiania oraz systemu punktowego oceny praktyk, objętych programem aplikacji, mając na względzie zakres wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do zajmowania stanowiska, odpowiednio, sędziego, asesora prokuratury i prokuratora, oraz konieczność jednolitej i obiektywnej oceny wiedzy i kwalifikacji aplikantów;”;

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wysokość wynagrodzenia aplikanta aplikacji sędziowskiej;”;

c) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego, wysokość wynagrodzenia aplikanta aplikacji prokuratorskiej;”;

17) po art. 53 dodaje się art. 53a–53c w brzmieniu:

„Art. 53a. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady wskazuje kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły.

2. Dyrektor Krajowej Szkoły przedstawia kandydatów na wykładowców do zaopiniowania Radzie. Jednocześnie Dyrektor Krajowej Szkoły przedstawia kandydatów na wykładowców Ministrowi Sprawiedliwości i Prokuratorowi Generalnemu.

Art. 53b. 1. Minister Sprawiedliwości może zgłosić sprzeciw wobec przedstawionej kandydatury w terminie 14 dni, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 2. Sprzeciw jest wiążący.

2. W stosunku do kandydata na stanowisko wykładowcy Krajowej Szkoły będącego prokuratorem lub prokuratorem w stanie spoczynku Prokurator Generalny może zgłosić sprzeciw wobec przedstawionej kandydatury w terminie 14 dni. Sprzeciw jest wiążący.

Art. 53c. Po zaopiniowaniu przez Radę, Dyrektor Krajowej Szkoły zatwierdza wykładowców Krajowej Szkoły.”;

18) w art. 54 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do pracowników Krajowej Szkoły stosuje się odpowiednio przepisy art. 9–11, art. 12–12c i art. 14a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639, z późn. zm.⁵⁾) oraz art. 10, art. 17 ust. 1–3, art. 22, art. 23, art. 26–28 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 269). Do pracowników administracyjnych stosuje się odpowiednio także art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych.”;

19) art. 56 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dyrektor Krajowej Szkoły przetwarza dane osobowe aplikantów, kandydatów na aplikantów, wykładowców oraz kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły, a także osób objętych szkoleniem lub doskonaleniem zawodowym prowadzonym przez Krajową Szkołę, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań Krajowej Szkoły.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z 2012 r. poz. 637 oraz z 2013 r. poz. 1247 i 1623) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 100a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury mogą być zatrudnieni asystenci prokuratorów i starsi asystenci prokuratorów. Ilekroć w przepisach jest mowa o asystentach prokuratorów, rozumie się przez to także starszych asystentów prokuratorów.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Na stanowisku asystenta prokuratora może być zatrudniony ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Polsce;

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 113 poz. 659, Nr 203 poz. 1192 oraz z 2013 r. poz. 829.

- 4) ukończył 24 lata.”,
 - c) po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:

„7a. Na stanowisku starszego asystenta prokuratora może być zatrudniony:

 - 1) asystent, który złożył egzamin prokuratorski lub zajmował stanowisko asystenta prokuratora przez co najmniej dziesięć lat, i nie był karany za przewinienia dyscyplinarne oraz uzyskiwał pozytywne okresowe oceny, albo
 - 2) egzaminowany aplikant aplikacji prokuratorskiej.”,
 - d) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Asystent prokuratora po przepracowaniu pięciu lat na tym stanowisku może przystąpić do egzaminu prokuratorskiego. Asystent prokuratora, który złożył egzamin notarialny, adwokacki lub radcowski, może przystąpić do egzaminu prokuratorskiego po przepracowaniu czterech lat na stanowisku asystenta prokuratorskiego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu prokuratorskiego asystent prokuratora zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na trzy miesiące przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę.”,
 - e) po ust. 11 dodaje się ust. 11a w brzmieniu:

„11a. W przypadku złożenia przez asystenta prokuratora, nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu prokuratorskiego, pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od udziału w egzaminie, Dyrektor Krajowej Szkoły, na wniosek kandydata, zwraca dwie trzecie uiszczonej opłaty.”;
- 2) po art. 100a dodaje się art. 100aa w brzmieniu:
- „Art. 100aa. 1. Osoby podejmujące po raz pierwszy pracę asystenta prokuratora odbywają staż asystencki w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, w której są zatrudnieni. Staż trwa sześć miesięcy.
2. Do czasu ukończenia stażu asystenta prokuratora zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas określony, z możliwością jej wcześniejszego rozwiązania za dwutygodniowym wypowiedzeniem.
3. Z obowiązku odbycia stażu są zwolnione osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639, z późn. zm.⁶⁾) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od odbycia stażu urzędniczego zwolnione są osoby, które ukończyły aplikację sędziowską lub prokuratorską.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925 oraz z 2013 r. poz. 1650) w art. 23a w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sprawowania urzędu sędziego, wykonywania zawodu notariusza, komornika, zajmowania stanowiska prokuratora, asesora prokuratorskiego lub notarialnego, albo odbywania aplikacji sędziowskiej, prokuratorskiej, notarialnej lub komorniczej, oraz w razie podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości lub w organach ścigania.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 22 po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu:

„§ 1b. Prezes sądu okręgowego jest zwierzchnikiem służbowym aplikantów aplikacji sędziowskiej zatrudnionych w danym sądzie.”;

2) w art. 31a w § 1 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) jest zwierzchnikiem służbowym i dokonuje czynności z zakresu prawa pracy oraz reprezentuje sąd w tym zakresie wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz aplikantów aplikacji sędziowskiej;

4) określa, w porozumieniu z prezesem sądu, rozmieszczenie i liczbę w wydziałach sądu poszczególnych stanowisk, na których są zatrudniani pracownicy sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz aplikantów aplikacji sędziowskiej;”;

3) w art. 61:

a) w § 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 113 poz. 659, Nr 203 poz. 1192 oraz z 2013 r. poz. 829.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 662, 1165, 1247 i 1433 oraz z 2014 r. poz. 31.

- „7) ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i był zatrudniony przez okres co najmniej dwóch lat na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy albo pracował w charakterze asesora prokuratorskiego – co najmniej przez trzy lata przed wystąpieniem o powołanie na stanowisko sędziego.”,
- b) § 3 otrzymuje brzmienie:
- „§ 3. Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w § 1 pkt 1–6, ukończył aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożył odpowiedni egzamin, oraz przez okres co najmniej pięciu lat był zatrudniony na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy.”,
- c) w § 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) ukończył aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożył odpowiedni egzamin, oraz przez okres co najmniej pięciu lat był zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy albo”,
- d) § 7 otrzymuje brzmienie:
- „§ 7. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres, o którym mowa w § 1 pkt 7 oraz § 3–6, podlega proporcjonalnemu wydłużeniu.”;
- 4) w art. 147 § 4 otrzymuje brzmienie:
- „§ 4. W sądach mogą być zatrudniani asystenci sędziów i starsi asystenci sędziów. Ilekroć w przepisach jest mowa o asystentach sędziów, rozumie się przez to także starszych asystentów sędziów.”;
- 5) w art. 149 w § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) zdał egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski.”;
- 6) art. 151c otrzymuje brzmienie:
- „Art. 151c. § 1. Referendarz może przystąpić do egzaminu sędziowskiego po przepracowaniu trzech lat na stanowisku referendarza lub asystenta sędziego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego referendarz zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na trzy miesiące przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę.
- § 2. W przypadku złożenia przez referendarza, nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu sędziowskiego, pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od udziału

w egzaminie, Dyrektor Krajowej Szkoły, na wniosek kandydata, zwraca dwie trzecie uiszczonej opłaty.”;

7) uchyla się art. 153a;

8) w art. 155:

a) po § 3a dodaje się §3aa w brzmieniu:

„§ 3aa. Na stanowisku starszego asystenta sędziego może być zatrudniony:

1) asystent, który złożył egzamin sędziowski lub zajmował stanowisko asystenta sędziego przez co najmniej dziesięć lat, i nie był karany za przewinienia dyscyplinarne oraz uzyskiwał pozytywne okresowe oceny, albo

2) egzaminowany aplikant aplikacji sędziowskiej.”,

b) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Asystent sędziego po przepracowaniu pięciu lat na tym stanowisku może przystąpić do egzaminu sędziowskiego. Asystent sędziego, który złożył egzamin notarialny, adwokacki lub radcowski może przystąpić do egzaminu sędziowskiego po przepracowaniu czterech lat na stanowisku asystenta sędziego lub referendarza sądowego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego asystent sędziego zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na trzy miesiące przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę.”,

c) po § 7 dodaje się § 7a w brzmieniu:

„§ 7a. W przypadku złożenia przez asystenta sędziego, nie później niż 14 dni przed terminem egzaminu sędziowskiego, pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od udziału w egzaminie, Dyrektor Krajowej Szkoły, na wniosek kandydata, zwraca dwie trzecie uiszczonej opłaty.”;

9) uchyla się art. 155c;

10) w art. 155ca § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Z obowiązku odbycia stażu asystenckiego są zwolnione osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski.”.

Art. 6. W ustawie z dnia z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 714 i Nr 203, poz. 1192) w art. 3 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) opiniowanie programów szkolenia w ramach aplikacji sędziowskiej, zakresu i sposobu przeprowadzania konkursów na aplikację sędziowską oraz egzaminów sędziowskich;”.

Art. 7. Aplikacje ogólna, sędziowska i prokuratorska rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 8. Osoby zatrudnione na stanowisku asystenta prokuratora albo asystenta sędziego, które ukończyły aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, są zwolnione z obowiązku odbycia stażu asystenckiego, o którym mowa w art. 100aa ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, oraz art. 155ca § 1 ustawy zmienianej w art. 5.

Art. 9. Asystent prokuratora, który ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, może przystąpić do egzaminu prokuratorskiego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 pkt 6 ustawy zmienianej w art. 2, po przepracowaniu czterech lat na stanowisku asystenta prokuratora. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu prokuratorskiego asystent prokuratora zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na trzy miesiące przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę. Przepis art. 100a ust. 11a ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się.

Art. 10. Osoby, które ukończyły aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, są zwolnione z obowiązku odbycia stażu urzędniczego, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 11. Osoby, które złożyły egzamin sędziowski na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy zmienianej w art. 1, mogą być zatrudnione na stanowisku starszego asystenta sędziego.

Art. 12. 1. Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1–6 ustawy zmienianej w art. 5, ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury oraz przez okres co najmniej pięciu lat był zatrudniony na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres wymaganego zatrudnienia podlega proporcjonalnemu wydłużeniu.

2. Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1–6 ustawy zmienianej w art. 5, ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury oraz przez okres co najmniej pięciu lat był zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego w pełnym wymiarze

czasu pracy. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres wymaganego zatrudnienia podlega proporcjonalnemu wydłużeniu.

3. Na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 149 § 1 pkt 1–4 ustawy zmienianej w art. 5, i ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury.

4. Asystent sędziego, który ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, może przystąpić do egzaminu sędziowskiego, o którym mowa w art. 61 § 1 pkt 6 ustawy zmienianej w art. 5, po przepracowaniu czterech lat na stanowisku asystenta sędziego lub referendarza sądowego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego asystent sędziego zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na trzy miesiące przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę.

Art. 13. Do aplikantów aplikacji sędziowskiej, o których mowa w art. 7, stosuje się art. 61 § 1 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Do aplikantów aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej, o których mowa w art. 7, stosuje się art. 44 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. 1. Konkurs na aplikację ogólną w roku 2014 oraz aplikacja ogólna rozpoczynająca się w roku 2015 odbywają się na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Osoby, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą złożyć wniosek o umieszczenie na liście klasyfikacyjnej aplikantów, o której mowa w art. 26 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie później niż do dnia zakończenia aplikacji ogólnej rozpoczętej w roku 2015.

3. Do sporządzania list klasyfikacyjnych aplikantów, którzy ukończyli aplikację ogólną w latach 2013–2016, oraz do składania wniosków o kontynuowanie szkolenia na aplikacji sędziowskiej lub prokuratorskiej, stosuje się przepisy dotychczasowe.

4. Kandydaci przyjęci na aplikację sędziowską albo prokuratorską w latach 2015 i 2016 na podstawie art. 29 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywają aplikację sędziowską albo prokuratorską na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 16. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 3, art. 21 ust. 2, art. 49 ust. 3 oraz art. 52 pkt 2, 3 i 5 ustawy zmienianej w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie odpowiednio art. 3, art. 21 ust. 2, art. 49 ust. 3 oraz art. 52 pkt 2, 3 i 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17. Kadencja członków Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury trwa do końca okresu, na który zostali wybrani. Prokurator Generalny wskazuje 3 członków Rady Programowej, którzy dołączają do obecnego składu Rady Programowej. Kadencja członków wskazanych przez Prokuratora Generalnego upływa wraz z kadencją pozostałych członków Rady Programowej.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu ustawy

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest dostosowanie regulacji determinujących funkcjonowanie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, w tym regulacji odnoszących się do prowadzenia przez nią szkoleń, do zmieniających się warunków, w jakich działa wymiar sprawiedliwości, oraz zmian systemowych wprowadzonych w tym obszarze.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, którego skutkiem było obniżenie wymagań stawianych kandydatom na stanowisko asystenta sędziego, dalsze prowadzenie szkolenia w ramach aplikacji ogólnej utraciło w dużej mierze swoje uzasadnienie. Założeniem przyświecającym stworzeniu tej aplikacji było bowiem, z jednej strony, zapewnienie możliwości wyłonienia osób o najwyższych kwalifikacjach, które mogłyby następnie kontynuować kształcenie na aplikacjach specjalistycznych, z drugiej zaś – przygotowanie pozostałych aplikantów do wykonywania zawodu asystenta sędziego. Zniesienie wymogu ukończenia aplikacji ogólnej pozbawiło jednak ten ostatni element jakiegokolwiek znaczenia. Jednocześnie – jak pokazała praktyka – wśród absolwentów aplikacji ogólnej, którzy nie kontynuują nauki na aplikacjach sędziowskiej oraz prokuratorskiej, nie ma zbyt wielu osób zainteresowanych objęciem stanowiska asystenta sędziego. Abstrahując od przyczyn tego stanu rzeczy, należy podnieść, że przeznaczanie środków publicznych na finansowanie szkolenia, które nie przynosi wymiarowi sprawiedliwości istotnych korzyści (zwłaszcza w sytuacji, gdy stale brakuje środków na tzw. szkolenia ustawiczne sędziów, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych oraz urzędników zatrudnionych w sądach, a także asesorów prokuratury, prokuratorów i innych pracowników poszczególnych jednostek organizacyjnych prokuratury), wywołuje poważne zastrzeżenia z punktu widzenia racjonalnego gospodarowania finansami publicznymi. Ponoszone w tym zakresie koszty nie mogą również zostać usprawiedliwione koniecznością selekcji kandydatów do zawodu sędziego czy też prokuratora. Wybór najlepszych może przecież dokonywać się w inny sposób, jak choćby w drodze konkursu kwalifikującego absolwentów wyższych studiów prawniczych bezpośrednio do odbywania wymienionych wyżej aplikacji specjalistycznych – sędziowskiej oraz prokuratorskiej.

Z tych właśnie powodów głosy postulujące likwidację aplikacji ogólnej pojawiały się już od dłuższego czasu w debacie publicznej. W szczególności stanowisko takie prezentowane

było wielokrotnie przez Krajową Radę Sądownictwa, która wskazywała, że niezbędne jest podniesienie efektywności środków wydatkowanych na szkolenie wstępne kadr sądownictwa i prokuratury, a zarazem zmiana proporcji funduszy przeznaczanych na oba rodzaje szkoleń, tj. wstępne, realizowane w postaci aplikacji oraz wspomniane wcześniej szkolenia ustawiczne.

Projektowana ustawa uwzględnia przedstawione oczekiwania, a ponadto – przez uzupełnienie uregulowań odnoszących się do działalności Krajowej Szkoły polegającej na szkoleniu i doskonaleniu zawodowym sędziów, asesorów prokuratury, prokuratorów oraz pozostałych osób zatrudnionych w sądach i w jednostkach organizacyjnych prokuratury – zmierza do odmiennego niż dotychczas rozmieszczenia akcentów, jeżeli chodzi o zadania Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Do osiągnięcia celu w postaci racjonalizacji środków wydatkowanych na szkolenie wstępne kadr sądownictwa i prokuratury przyczyni się także rezygnacja ze stypendiów, jakie aktualnie wypłacane są aplikantom aplikacji sędziowskiej i prokuratorowskiej. Stypendia te zostaną w nowym modelu kształcenia zastąpione wynagrodzeniami wypłacanymi aplikantom z racji zatrudnienia w sądach oraz jednostkach organizacyjnych prokuratury. Przewiduje się, że wynagrodzenia te będą zbliżone do wynagrodzeń przysługujących asystentom sędziów. Warto też przy okazji podkreślić, że aplikanci, którzy obejmą etaty aplikanckie w sądach i jednostkach organizacyjnych prokuratury – zdobywając przez wykonywanie pracy wiedzę oraz umiejętności praktyczne – równocześnie będą przyczyniali się do podniesienia wydajności macierzystych jednostek, odpowiednio: orzeczniczej i w zakresie zadań powierzonych prokuraturze. Proponuje się przy tym, aby etaty aplikanckie były przydzielane do sądów okręgowych oraz prokuratur okręgowych po dokonaniu naboru na kolejny cykl szkolenia aplikacyjnego, co w większym stopniu niż do tej pory pozwoli na uwzględnienie preferencji aplikantów związanych z ich miejscem zamieszkania. Zmiana ta umożliwi zatem odbywanie aplikacji tym osobom, które jak dotąd nie mogły wziąć udziału w szkoleniu organizowanym centralnie.

Konieczność gruntownego przemodelowania aplikacji sędziowskiej wiąże się dodatkowo z tym, że jej częścią jest 18-miesięczny staż na stanowisku referendarza sądowego. Niemniej wobec obserwowanego nikłego ruchu kadrowego, który nie generuje dostatecznej liczby stanowisk referendarskich, zagwarantowanie wszystkim aplikantom aplikacji sędziowskiej zatrudnienia na stanowiskach referendarza sądowego byłoby dość trudne, jeśli nie zupełnie nierealne. Tym samym aplikacja sędziowska musi ulec stosownemu skróceniu, natomiast

wzmiankowany staż – gdy chodzi o kwalifikacje niezbędne do ubiegania się o stanowisko sędziowskie – powinien zostać zastąpiony wymogiem zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego bądź referendarza sądowego. Nawiasem mówiąc, ten ostatni warunek znajduje zastosowanie w stosunku do osób, które odbyły aplikację sądową w ramach poprzednio obowiązującego systemu kształcenia, czyli pod rządami art. 137–146a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (por. art. 65 ust. 3 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury). Rozwiązanie to nie będzie więc stanowiło nowości normatywnej i będzie wypełniało zasadniczy cel, którym jest weryfikacja kwalifikacji absolwenta Krajowej Szkoły w kontekście jego przydatności do zawodu sędziego.

Ustawa o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury wymaga także nowelizacji, w takim zakresie, w jakim nie odzwierciedla rozdziału funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. Dokonanie przedmiotowego rozdziału powinno niewątpliwie zostać uwzględnione przez przyznanie Prokuratorowi Generalnemu uprawnień, które sprawią, że ten ostatni podmiot przejmie współodpowiedzialność za sposób i warunki kształcenia zarówno przyszłych, jak i obecnych kadr wymiaru sprawiedliwości.

Problematyka odpowiedzialności za szkolenia prowadzone przez Krajową Szkołę jest też determinantą, która przesądziła o przygotowaniu nowych rozwiązań odnoszących się do powoływania i odwoływania kierownictwa tej instytucji oraz angażowania jej wykładowców. Skoro politycznie za sferę związaną z funkcjonowaniem szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości odpowiada Minister Sprawiedliwości, to zasadne wydaje się być również oddanie mu do dyspozycji takich instrumentów, które pozwolą mu na szybsze reagowanie na ewentualne nieprawidłowości lub przeciwdziałanie zatrudnianiu przez Krajową Szkołę osób, których kompetencje budzą jakiegokolwiek zastrzeżenia. W tym drugim przypadku analogiczną kompetencję winien posiadać rzecz jasna także Prokurator Generalny.

Niezależnie od tego wypada zauważyć, że ustawa o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury była w okresie swego obowiązywania nowelizowana 11 razy. Wykładnia jej przepisów oraz wykładnia przepisów aktów wykonawczych jest niespójna. Przejawem tego są liczne orzeczenia sądów administracyjnych. Przede wszystkim problematyczne w stosowaniu okazały się przepisy normujące kwestie związane z ustalaniem miejsc aplikantów na liście klasyfikacyjnej, na podstawie której wydawane są decyzje w sprawie przyjęcia na aplikacje specjalistyczne. Wyeliminowaniu opisywanych trudności służyć mają nie tylko zmiany w zakresie procedury naboru na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską (co skądinąd jest

związane z likwidacją aplikacji ogólnej), ale także zmodyfikowanie dotychczasowych zasad zaskarżania decyzji Dyrektora KSSiP. Mianowicie: proponuje się, żeby wzorem regulacji obowiązującej na gruncie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 169 ust. 14) podstawy odwoławcze ograniczały się wyłącznie do naruszenia warunków lub trybu rekrutacji na aplikacje. Wskazane jest również uzupełnienie bądź zmodyfikowanie innych postanowień ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Celowa jest zmiana chociażby przepisu, który reguluje przetwarzanie danych osobowych przez Dyrektora KSSiP. Nie da się bowiem ukryć, że art. 56 ust. 1, w którym mowa jest jedynie o aplikantach, został ujęty zbyt wąsko.

Wreszcie, należy zwrócić uwagę na fakt, że zasygnalizowanemu na wstępie obniżeniu wymagań, jakie stawiane są kandydatom na stanowisko asystenta sędziego, nie towarzyszyła nowelizacja ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. Wobec tego ustawa ta nadal formułuje względem kandydatów na stanowisko asystenta prokuratora wymóg ukończenia co najmniej aplikacji ogólnej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Utrzymywanie różnicowania w zakresie przesłanek, jakie powinni spełniać asystenci sędziów i asystenci prokuratorów nie znajduje jednak żadnego uzasadnienia. Sama likwidacja aplikacji ogólnej nie rozwiązuje jeszcze tego problemu, gdyż w dalszym ciągu zatrudnienie na stanowisku asystenta prokuratora uzależnione byłoby od ukończenia aplikacji prokuratorowskiej. To z kolei mogłoby całkowicie uniemożliwić obsadzanie tego typu stanowisk w razie ich zwolnienia. Stąd też pożądana jest „deregulacja” zawodu asystenta prokuratora w rozważanym aspekcie. Jednocześnie zachodzi konieczność uwzględnienia tego, że aplikanci aplikacji specjalistycznych, którzy złożą odpowiedni egzamin (sędziowski lub prokuratorowski) będą mogli ubiegać się o etaty asystenckie. Okoliczność, że wymienione osoby odbyły szkolenie aplikacyjne oraz że ich wiedza i umiejętności zostały formalnie potwierdzone, winna skutkować potraktowaniem ich w odmienny sposób aniżeli osób, które zdecydują się na podjęcie pracy w sądzie czy określonej jednostce organizacyjnej prokuratury zaraz po ukończeniu wyższych studiów prawniczych. Przemawia to zatem za utworzeniem nowych stanowisk, tzn. starszego asystenta sędziego oraz starszego asystenta prokuratora. Proponowana zmiana wpisuje się zresztą w postulaty zgłaszane przez środowisko asystentów sędziów, którzy – w odróżnieniu od referendarzy sądowych – pozbawieni są możliwości awansu. W tej sytuacji wprowadzenie możliwości zatrudnienia na stanowisku wyższym (naturalnie po przepracowaniu pewnego czasu na stanowisku asystenta sędziego lub potwierdzeniu swoich kompetencji w drodze

egzaminu sędziowskiego przeprowadzanego przez Krajową Szkołę) wychodzi naprzeciw aspiracjom wspomnianej grupy zawodowej.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma zostać uregulowana

Według danych z przełomu 2013 oraz 2014 r., w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury szkoliło się w sumie 575 aplikantów: 199 na aplikacji ogólnej, 102 na aplikacji prokuratorskiej oraz 208 na aplikacji sędziowskiej.

Aplikacja ogólna trwa 12 miesięcy, a nabór na nią odbywa się w drodze 2-etapowego konkursu, który przeprowadza Krajowa Szkoła. Test i zadania konkursowe przygotowywane są przez specjalnie powołane gremia (zespoły konkursowe), złożone z sędziów, prokuratorów oraz pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych lub dydaktycznych szkół wyższych. Podobnie wyniki konkursu ustala organ kolegialny o mieszanym składzie, którego członkami są m.in. przedstawiciele Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratury. Decyzję w sprawie przyjęcia na aplikację ogólną wydaje jednak Dyrektor KSSiP (na podstawie listy kwalifikacyjnej przedłożonej mu przez komisję konkursową) po uprzednim sprawdzeniu, czy dany kandydat spełnia przesłanki ustawowe, w tym czy nie został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Od przedmiotowej decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, zaś od rozstrzygnięcia wydanego przez Ministra – skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

W trakcie aplikacji ogólnej aplikanci odbywają zarówno zajęcia w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie, jak i praktyki przewidziane programem aplikacji. Oceny uzyskiwane przez aplikantów z owych praktyk, a ponadto ze sprawdzianów, którymi zakończone są poszczególne bloki programowe, stanowią następnie podstawę do ustalenia swego rodzaju rankingu aplikantów (listy klasyfikacyjnej). Ranking ten przesądza w istocie o możliwości kontynuowania nauki na jednej z aplikacji specjalistycznych. W praktyce bowiem szansę taką otrzymują jedynie najlepsi aplikanci, jako że łączny limit miejsc na aplikacjach sędziowskiej oraz prokuratorskiej jest mniejszy niż limit przyjęć na aplikację ogólną. Np. zgodnie z zarządzeniami Ministra Sprawiedliwości, w roku 2013 r. przewidziano 200 miejsc na aplikacji ogólnej (nabór dokonany w 2012 r.), podczas gdy na aplikacjach specjalistycznych dla rocznika, który rozpoczął szkolenie z początkiem 2014 r. (czyli po ukończeniu wskazanej powyżej aplikacji ogólnej), utworzono w sumie 140 miejsc (85 na aplikacji sędziowskiej i 55 na aplikacji prokuratorskiej). Aplikanci, którzy ukończyli aplikację

ogólną i nie szkołą się dalej, mogą znaleźć zatrudnienie na stanowiskach asystenta sędziego albo asystenta prokuratora.

Aplikacja sędziowska trwa 48 miesięcy, przy czym jej częścią jest staż na stanowisku referendarza sądowego, natomiast aplikacja prokuratorska trwa 30 miesięcy. W trzydziestym miesiącu aplikacji przeprowadza się egzamin (odpowiednio sędziowski lub prokuratorski), który sprawdza wiedzę oraz umiejętności aplikantów za pomocą zadań praktycznych (etap pisemny) oraz kazusów (etap ustny). Tak jak w przypadku konkursu na aplikację ogólną, opracowanie zadań i kazusów na egzaminy sędziowski oraz prokuratorski powierza się zespołom złożonym z osób dysponujących wiedzą specjalistyczną, a samo przeprowadzenie tych egzaminów należy do zadań komisji egzaminacyjnych, których członkami są sędziowie tudzież prokuratorzy oraz przedstawiciele Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratury.

Pierwszy egzamin sędziowski zakończył się w dniu 13 września 2013 r. Dopuszczono do niego wszystkich uprawnionych aplikantów (70), z czego do drugiego etapu przeszło 67 osób. Ostatecznie omawiany egzamin zdało 66 aplikantów I rocznika aplikacji sędziowskiej. Co się tyczy egzaminu prokuratorskiego, to przystąpiło do niego 74 aplikantów I rocznika aplikacji sędziowskiej i wszyscy zostali dopuszczeni do części ustnej. Jedna osoba egzaminu nie zdała.

Zgodnie z ustawą, aplikanci mogą otrzymywać stypendia. We wskazanym wyżej okresie (2013/2014) wszystkie osoby odbywające szkolenia w Krajowej Szkole korzystały z takiego wsparcia finansowego, a jego wysokość wynosiła (brutto): 3.300 zł w przypadku aplikantów aplikacji ogólnej i 3.800 zł w przypadku aplikantów aplikacji specjalistycznych. Co ważne, uzyskanie stypendium obliguje aplikanta do podjęcia zatrudnienia w instytucjach wymiaru sprawiedliwości po ukończeniu aplikacji i utrzymania go przez minimum 3 lata. Ustawa nakłada poza tym na aplikantów szereg innych obowiązków. Ich naruszenie (podobnie jak uchybienie godności aplikanta) może skończyć się odpowiedzialnością porządkową, a nawet prowadzić do skreślenia z listy aplikantów. Z kolei za szczególne osiągnięcia lub zadania, wykonywane na rzecz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (poza obowiązkami związanymi z odbywaną aplikacją) aplikanci mogą otrzymywać od Dyrektora KSSiP nagrody. Warto również dodać, że okres aplikacji wlicza się do okresów zatrudnienia, od których zależą uprawnienia pracownicze, naturalnie pod warunkiem jej ukończenia.

Aplikant aplikacji sędziowskiej, który odbył staż referendarski może zgłosić swoją kandydaturę na stanowisko sędziego sądu rejonowego. Za to w odniesieniu do aplikantów aplikacji prokuratorskiej, którzy pomyślnie przeszli cały cykl szkolenia i złożyli egzamin prokuratorski, ustawa przewiduje możliwość zatrudnienia na stanowisku asesora. Propozycje objęcia takiego stanowiska składane są aplikantom według listy klasyfikacyjnej sporządzonej w oparciu o wyniki egzaminu prokuratorskiego. Listę taką opracowuje Dyrektor KSSiP, a wspomniane propozycje zatrudnienia – według obowiązującego stanu prawnego – składa aplikantom Minister Sprawiedliwości. Okres co najmniej roku pracy w charakterze asesora prokuratorskiego jest jednym warunków, od których zależy powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej.

Wśród zagadnień ustrojowych regulowanych ustawą o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, na szczególną uwagę zasługują kwestie związane z kierowaniem Krajową Szkołą. Zadanie to wykonuje Dyrektor KSSiP, powoływany i odwoływany przez Ministra Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratury, na 5-letnią kadencję. W myśl art. 13 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, odwołanie Dyrektora Krajowej Szkoły może być następstwem m.in. tego, że nie realizuje on obowiązków związanych z pełnioną funkcją lub przestał spełniać wymagania stawiane do jej objęcia. Ustawa nie normuje kwestii związanych z powoływaniem czy też odwoływaniem zastępców Dyrektora KSSiP. Obecnie jest ich czterech (zastępca do spraw organizacyjnych, zastępca ds. ekonomiczno-finansowych, zastępca ds. aplikacji oraz zastępca ds. szkolenia ustawicznego i współpracy międzynarodowej).

Drugim organem, który ma wpływ na działalność Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury jest jej Rada Programowa skupiająca przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, środowiska sędziowskiego oraz prokuratorskiego, jak również przedstawicieli pozostałych zawodów prawniczych i szkół wyższych. To w kompetencjach Rady mieści się nade wszystko opracowywanie rocznych harmonogramów działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły, uchwalanie programów aplikacji, opiniowanie składu zespołów i komisji konkursowych oraz zespołów i komisji egzaminacyjnych, zgłaszanie i opiniowanie kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły, wyrażanie opinii w sprawie odwołania Dyrektora KSSiP, a także wyrażanie opinii we wszystkich sprawach dotyczących działalności Krajowej Szkoły. Kadencja członków Rady Programowej trwa 4 lata, a ich odwołanie jest możliwe tylko w ściśle określonych okolicznościach, o których mowa w art. 8 ustawy.

3. Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym

Kształcenie wstępne

Przewiduje się likwidację aplikacji ogólnej i uwzględnienie w niezbędnym zakresie jej dotychczasowego programu w programie aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej, które będą jedynymi aplikacjami realizowanymi przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Proponuje się, by aplikacje te trwały 36 miesięcy (art. 1 pkt 7, art. 27 ust. 1). W aktualnym stanie prawnym czas trwania aplikacji ogólnej oraz sędziowskiej (łącznie z 18-miesięcznym stażem) wynosił 60 miesięcy, zaś aplikacji ogólnej i prokuratorskiej w sumie 42 miesiące.

Stosownie do projektowanego art. 18 ustawy o KSSiP, nabór na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską odbywać się ma na analogicznych zasadach jak do tej pory nabór na aplikację ogólną, tj. w drodze konkursu, który przeprowadzać będzie komisja konkursowa, podczas gdy opracowanie testu i zadań nadal pozostanie w gestii zespołu konkursowego, powoływanego przez Ministra Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Rady Programowej. Zmiany zostaną wprowadzone jedynie w zakresie dokumentów wymaganych od osób przystępujących do konkursu (art. 1 pkt 7, art. 17 ust. 4). Obecnie kandydaci na aplikację ogólną, w ramach zgłoszenia do konkursu, składają m.in. wniosek o dopuszczenie do konkursu, życiorys oraz 3 zdjęcia czyniące zadość wymaganiom obowiązującym przy wydawaniu dowodów osobistych. Projekt zakłada rezygnację z wymienionych dokumentów i zdjęć, za to dodatkowo od kandydatów wymagać się będzie przedłożenia zaświadczenia o stanie zdrowia. Zaświadczenie takie będzie wydawane w analogicznym trybie jak zaświadczenia przedkładane przez kandydatów na stanowiska sędziowskie, w związku z czym istotnie zmniejszone zostanie ryzyko kształcenia osób, które w przyszłości – ze względu na stan zdrowia – nie byłyby w stanie wykonywać obowiązków sędziego bądź prokuratora. Nowością będzie też wyraźne wskazanie w nowelizowanej ustawie, że zgłoszenie (a zatem i wymagane dokumenty) będą mogły być przesyłane z wykorzystaniem narzędzi komunikacji elektronicznej, o ile rzecz jasna taką formę dopuści Dyrektor Krajowej Szkoły w ogłoszeniu o naborze.

W miejsce pisemnego oświadczenia o gotowości podjęcia aplikacji ogólnej (składanego już po przeprowadzeniu konkursu oraz sporządzeniu i opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej listy kwalifikacyjnej) wprowadzony zostanie pisemny wniosek o przyjęcie na daną aplikację (proponowany art. 23). Złożenie takiego wniosku będzie w istocie momentem inicjującym postępowanie administracyjne prowadzone przez Dyrektora KSSiP w sprawie przyjęcia na aplikację sędziowską bądź prokuratorską. Postępowanie to kończyć się będzie

wydaniem decyzji administracyjnej o przyjęciu lub odmowie przyjęcia na aplikację sędziowską albo prokuratorską. Szacuje się, że proponowane rozwiązanie zredukuje liczbę wydawanych corocznie decyzji administracyjnych związanych z rekrutacją kandydatów na szkolenia wstępne prowadzone przez Krajową Szkołę (dotychczas w sprawie przyjęcia na aplikację ogólną wydawano ok. 2000 decyzji rocznie).

W celu wyeliminowania pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych proponuje się doprecyzowanie brzmienia przepisu, który stanowi, że w razie uwzględnienia odwołania lub skargi od decyzji o nieprzyjęciu na aplikację, Dyrektor Krajowej Szkoły wydaje decyzję „o przyjęciu na aplikację” (obowiązujący art. 23 ust. 4 ustawy o KSSiP). Projekt przewiduje, że w takiej sytuacji wydawana będzie niezwłocznie decyzja „w sprawie przyjęcia na aplikację”, co oznacza, że ponownie badane będą wszystkie przesłanki przyjęcia na aplikację (co ma znaczenie zwłaszcza w przypadku uchylecia decyzji wyłącznie ze względów stricte formalnych) – art. 25 ust. 7.

Jak już zaznaczone zostało w pierwszej części niniejszego uzasadnienia, proponuje się ograniczenie podstaw zaskarżenia decyzji wydawanych na tym etapie. Jest to konsekwencja doświadczeń zebranych przez okres obowiązywania ustawy. Zgodnie z projektowanym art. 25 ust. 4 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, od decyzji Dyrektora KSSiP ma przysługiwać odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, aczkolwiek – jak wynika z art. 25 ust. 5 – w odwołaniu będą mogły zostać podniesione jedynie zarzuty związane z naruszeniem „warunków i trybu rekrutacji na aplikację sędziowską lub prokuratorską, określonych w ustawie i przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 pkt 1 ustawy”. Wypada w tym miejscu nadmienić, że zasady rekrutacji na studia prowadzone na uczelniach, w tym treść powołanego powyżej art. 169 ust. 14 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, spotkały się z aprobatą sądów administracyjnych, które jak dotąd nie kwestionowały możliwości ograniczenia zakresu kontroli odwoławczej decyzji wydawanych w sprawach o przyjęcie na studia. Otóż, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 sierpnia 2008 r. (sygn. akt I SA/Wa 133/08), odnosząc się do tej kwestii, stwierdził: „Sprawowana zaś przez sądy administracyjne kontrola tych decyzji dotyczy jedynie zgodności z prawem postępowania decyzyjnego uprawnionych organów. Podkreślić należy, że ocena prac egzaminacyjnych należy wyłącznie do osób w tym celu powołanych przez Uczelnię, a ilość uzyskanych punktów będących wyrazem tej oceny, nie stanowi elementu decyzji administracyjnej. Poza kognicją sądu administracyjnego pozostają zatem

podnoszone przez skarżącego zarzuty zmierzające do weryfikacji uzyskanej oceny punktowej”. Z kolei Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku z dnia 16 grudnia 2008 r. (II SA/Ol 770/08) zaakceptował pogląd, zgodnie z którym organ rozpoznający odwołanie powinien z urzędu badać przesłanki określone w ówczesnym art. 169 ust. 8 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, tj. to, czy nastąpiło naruszenie warunków i trybu rekrutacji na studia. Przepisów ograniczających zakres kontroli odwoławczej decyzji o przyjęciu na studia nie kwestionował również Naczelny Sąd Administracyjny – zob. wyrok z dnia 19 marca 2009 r. (I OSK 1538/08). Przytoczone powyżej orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje jednoznacznie, że ograniczenie zakresu kontroli odwoławczej decyzji właściwych organów wydawanych w przedmiocie przyjęcia na studia wyższe jest akceptowane. Trzeba też z całą mocą podkreślić, że w orzecznictwie sądów administracyjnych nie budzi wątpliwości to, że komisja konkursowa przeprowadzająca konkurs na aplikację (do tej pory była to naturalnie aplikacja ogólna, niemniej jednak taki sam status będzie miała komisja przeprowadzająca konkurs bezpośrednio na aplikacje specjalistyczne) jest ciałem niezależnym i bezstronnym, składającym się z ekspertów z poszczególnych dziedzin prawa, a zarazem jest jedynym podmiotem posiadającym tak kompetencje merytoryczne, jak i możliwości praktyczne zweryfikowania wiedzy kandydata. Wiedza ta jest zweryfikowana również przez porównanie poziomu prac sporządzanych przez wszystkich uczestników konkursu w celu wyłonienia najlepszego z nich. Co więcej: komisja sprawdza prace pisemne, które są zakodowane, a więc nie można ich przypisać konkretnym osobom, co skutecznie eliminuje wpływ czynników pozamerytorycznych na wyniki rekrutacji.

W świetle powyższego przyjęcie poglądu o nieograniczonej kompetencji organów administracyjnych w sprawach, w których dokonywana jest kontrola odwoławcza decyzji o odmowie przyjęcia na aplikację, może godzić w wartości, jakimi są obiektywizm oraz bezstronność rekrutacji. Wskazać należy, że odwołanie nie jest wnoszone „anonimowo”, zaś zarzuty co do nietrafności merytorycznej ocen wystawionych przez członków komisji konkursowej są wysoce ocenne. Innymi słowy, dopuszczenie szerokiej kontroli wyników postępowania rekrutacyjnego mogłoby prowadzić do nadużyć, bowiem ocena tych wyników może być dokonana przy uwzględnieniu tego, kto jest autorem odwołania. Sytuacji takich, które mogą potencjalnie zaistnieć, należy za wszelką cenę uniknąć, szczególnie, że wiedzy kandydatów w żaden sposób nie są w stanie zweryfikować organy administracyjne powołane do prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie przyjęcia na aplikację. Dlatego

też wskazanie w treści proponowanego art. 25 ust. 5 ograniczenie podstaw odwoławczych jest w pełni zasadne.

W projekcie przewidziano likwidację stypendiów wypłacanych aplikantom. Wiąże się to ze zmianą koncepcji odnośnie do modelu aplikacji. Zdaniem Senatu (który skądinąd podziela postulaty formułowane w tym zakresie przez Krajową Radę Sądownictwa), wskazane jest, aby aplikanci aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej nabywali wiedzę i umiejętności praktyczne przydatne w zawodzie sędziego czy prokuratora, także poprzez świadczenie pracy w sądach oraz jednostkach organizacyjnych prokuratury. Jest rzeczą oczywistą, że szkolenie aplikacyjne nie powinno li tylko prowadzić do pogłębienia wiedzy teoretycznej wyniesionej przez aplikantów ze studiów, lecz musi gruntownie przygotowywać do zawodu sędziego lub prokuratora, a elementem takiego przygotowania winno być niewątpliwie doświadczenie zdobyte przy wykonywaniu rozmaitych obowiązków na odpowiednich stanowiskach w sądach i jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Stosunek pracy aplikantów będzie nawiązywany na podstawie umowy o pracę na czas określony, w związku z czym ich prawa i obowiązki pracownicze, z pewnymi korektami wynikającymi ze zmienionej ustawy (por. projektowany art. 28), będą uregulowane w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. W ten sposób status aplikanta stanie się bardziej czytelny i dookreślony. Aplikanci aplikacji sędziowskiej zostaną zatrudnieni w sądach okręgowych, natomiast aplikanci aplikacji prokuratorskiej odpowiednio – w prokuraturach okręgowych. W trakcie aplikacji aplikanci będą odbywali praktyki zgodnie z programem aplikacji i – tak jak to jest obecnie – będą pod opieką patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk. Wynagrodzenie aplikanta aplikacji sędziowskiej zostanie ustalone w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, zaś wynagrodzenie aplikanta aplikacji prokuratorskiej określi rozporządzenie wydane przez wskazanego Ministra po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnym. Podkreślenia wymaga również to, że etaty aplikanckie będą przydzielane do sądów okręgowych oraz prokuratur okręgowych z uwzględnieniem zarówno etatowych potrzeb sądów i jednostek organizacyjnych prokuratury, jak i preferencji aplikanta związanych z jego miejscem zamieszkania. W odniesieniu do etatów dla aplikantów aplikacji sędziowskiej stosowną decyzję będzie podejmował Minister Sprawiedliwości, a w przypadku etatów aplikanckich w prokuraturze – Prokurator Generalny.

W związku ze zmianą statusu prawnego aplikanta proponuje się zmianę obowiązujących regulacji dotyczących skreślenia z listy aplikantów. Ustawa powinna bowiem przewidywać

możliwość relegowania z aplikacji z przyczyn natury dyscyplinarnej, jeżeli aplikant-pracownik dopuścił się takiego przewinienia, które uzasadnia rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia (por. art. 1 pkt 11 lit. b projektowanej ustawy). Także rozwiązanie stosunku pracy przez aplikanta musi skutkować skreśleniem z listy, skoro w projektowanym modelu aplikacja ma być odbywana w ramach stosunku pracy. Z tym aspektem wiąże się też zresztą nowelizacja art. 47 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, a więc przepisu przesądzającego kto i na jakich zasadach rozstrzyga o możliwości podjęcia przez aplikanta dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia (innego niż zatrudnienie na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym lub zajęcie o charakterze naukowym, dydaktycznym lub publicystycznym). W ocenie projektodawcy, tego typu kompetencja powinna przysługiwać pracodawcy, a ściślej: organowi będącemu jego przedstawicielem (właściwy prezes sądu okręgowego, właściwy prokurator okręgowy). Od decyzji podjętej w tym przedmiocie nie przewiduje się możliwości odwołania.

Projekt zakłada ponadto rezygnację z instytucji nagród, jakie mogą być przyznawane aplikantom, co również jest refleksem zmiany ich statusu, zaś instytucja zawieszenia aplikanta zostanie zastąpiona instytucją przerwy, która w kontekście stosunku pracy wydaje się być lepszym rozwiązaniem (proponowane brzmienie art. 40). Okoliczność, że aplikanci przez cały okres aplikacji będą zatrudnieni na etatach aplikanckich, wymaga także przyznania im prawa do urlopu szkoleniowego bezpośrednio przed egzaminem końcowym. Proponuje się, by był to urlop w wymiarze 30 dni kalendarzowych i by przysługiwał tylko raz, tak jak to jest w przypadku innych egzaminów prawniczych (zob. np. art. 78c ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze).

Po pierwszym roku aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej aplikanci będą składali kolokwium sprawdzające. Potrzeba powrotu do tej formy weryfikacji wiedzy i umiejętności aplikantów (kolokwia odbywały w poprzednim systemie szkoleń aplikacyjnych, czyli zanim obowiązek organizacji i prowadzenia kształcenia wstępnego kadr sądownictwa i prokuratury przejęła Krajowa Szkoła) wiąże się z tym, że po zniesieniu aplikacji ogólnej dopiero egzamin końcowy pozwalałby na dokonanie negatywnej selekcji aplikantów. Natomiast powiązanie kolokwium sprawdzającego (projektowany przepis art. 27 ust. 3) z instytucją skreślenia z listy aplikantów (patrz art. 1 pkt 11 lit. a tiret trzecie, pkt 8) umożliwi wcześniejszą kontrolę stanu wiedzy aplikantów. Można zatem przypuszczać, że w proponowanym układzie kolokwium będzie dodatkowo motywowało aplikantów do nauki.

Same zasady dotyczące składania egzaminów sędziowskiego oraz prokuratorskiego, ich przygotowania i przeprowadzenia pozostaną niezmienione. Nadal też utrzymana zostanie regulacja odnosząca się do sporządzania listy klasyfikacyjnej egzaminowanych aplikantów aplikacji prokuratorskiej jako swoistego rankingu wykorzystywanego następnie w procesie przydziału etatów asesorów prokuratury. Jediną różnicą będzie w tym zakresie to, że te ostatnie etaty będzie absolwentom Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury proponował Prokurator Generalny (projektowany art. 35 ust. 5). Z kolei w przypadku aplikantów aplikacji sędziowskiej zniesiona zostanie gwarancja zatrudnienia na stanowisku referendarza sądowego (jest to proste następstwo likwidacji stażu), a ich dalsze losy zależne będą od podaży etatów w sądach, i to tak etatów asystenckich, jak i etatów referendarskich. Można jednak założyć, że – wobec stosunkowo dużej dostępności stanowisk asystenta sędziego – proponowane rozwiązanie nie przekreśli aspiracji tej grupy i umożliwi osobom najlepszym, a zarazem wystarczająco zdeterminowanym, na dojście do zawodu sędziego. Przy okazji trzeba też wspomnieć, że absolwenci KSSiP, jak również inne osoby, które zdołały potwierdzić swoje kompetencje zdany egzaminem sędziowskim albo prokuratorskim, będą mogły zostać zatrudnione na stanowisku starszego asystenta sędziego lub starszego asystenta prokuratora. Notabene na stanowisko starszego asystenta sędziego lub starszego asystenta prokuratora będą mogły być awansowane także te osoby, które zajmowały stanowisko asystenta odpowiednio: sędziego lub prokuratora przez co najmniej dziesięć lat i nie były karane za przewinienia dyscyplinarne oraz uzyskiwały pozytywne okresowe oceny (art. 2 pkt 1 lit c oraz art. 5 pkt 8 lit. a).

Powyższe zmiany wymagają nadania nowego brzmienia art. 61 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie przesłanek, które muszą być spełnione przez kandydatów na stanowisko sędziego sądu rejonowego. Przewiduje się, że o stanowisko to będą mogły się ubiegać osoby, które spełniają warunki określone w art. 61 § 1 pkt 1–5, złożyły odpowiedni egzamin i po ukończeniu aplikacji sędziowskiej w Krajowej Szkole były zatrudnione przez okres co najmniej 2 lat na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy. Na dotychczasowych zasadach o stanowisko sędziego w sądach najniższych szczebli będą się mogły ubiegać również osoby, które przed wystąpieniem o powołanie na stanowisko sędziego co najmniej przez trzy lata pracowały w charakterze asesora prokuratorskiego (art. 5 pkt 3 lit. a). Okoliczność, że praca na stanowiskach asystentów oraz referendarzy sądowych może być wykonywana w niepełnym

wymiarze czasu pracy znajdzie natomiast wyraz w treści art. 61 § 7 (wskazany wyżej okres 2 lat będzie tu podlegał proporcjonalnemu wydłużeniu).

Sytuacja osób, które były aplikantami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury bądź obecnie odbywają w niej szkolenie wstępne (czy to w ramach aplikacji ogólnej, czy też na aplikacjach specjalistycznych) zostanie uregulowana w przepisach przejściowych z zachowaniem zasady poszanowania uzasadnionych oczekiwań, jakie osoby te mogą mieć w związku z dotychczasowymi rozwiązaniami. W szczególności te roczniki, które rozpoczęły szkolenia zgodnie z obowiązującym trybem, w takim właśnie trybie je zakończą – art. 7 oraz art. 15.

Kształcenie ustawiczne

Proponuje się stwierdzenie wprost w ustawie, że podstawowym zadaniem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury jest prowadzenie szkoleń oraz doskonalenia zawodowego sędziów, asesorów prokuratury i prokuratorów (art. 1 pkt 1, art. 2 pkt 1). Jest to związane z tym, że zarówno ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, jak i ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze nakłada na wymienione podmioty obowiązek szkolenia ustawicznego w celu uzupełnienia ich specjalistycznej wiedzy oraz umiejętności zawodowych (por. choćby art. 82a § 1 tej pierwszej ustawy). Identycznie ma się też rzecz ze szkoleniami ustawicznymi referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz asystentów prokuratorów (art. 1 pkt 1, art. 2 pkt 2). Co więcej: ze względu na liczebność tych wszystkich grup zawodowych, a zatem i ogrom zadania postawionego przed Krajową Szkołą, a także wobec wielkiego znaczenia, jakie ma kształcenie ustawiczne, przewiduje się dodanie w ustawie nowego rozdziału poświęconego tej właśnie problematyce (art. 1 pkt 6).

Istotą projektowanych rozwiązań jest wskazanie, że szkolenia ustawiczne mogą być realizowane również w wymiarze wykraczającym poza założenia rocznego harmonogramu działalności szkoleniowej KSSiP. Zapotrzebowanie w tym względzie powinni móc zgłaszać prezesi sądów apelacyjnych oraz sam Minister Sprawiedliwości (przy czym ten ostatni tylko „w uzasadnionych przypadkach”), a więc podmioty, na które przepisy prawa nakładają określone obowiązki w związku z kierowaniem lub funkcjonowaniem sądów powszechnych. Jeżeli natomiast chodzi o osoby zatrudnione w jednostkach organizacyjnych prokuratury stosowaną kompetencję w tym zakresie będzie miał Prokurator Generalny jako organ stojący na czele prokuratury. Koszty takich dodatkowych szkoleń – wedle przedłożonej propozycji – miałyby być pokrywane z właściwych części budżetowych (projektowany art. 15a ust. 4).

Proponuje się poza tym, aby także sama Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury mogła, w zależności od dostrzeżonego zainteresowania, uzupełniać swoją ofertę w ciągu danego roku kalendarzowego (art. 15a ust. 5).

Celowe jest ponadto uzupełnienie postanowień ustawowych o uregulowania odnośnie do trybu opracowania wspomnianego harmonogramu działalności szkoleniowej KSSiP. To zagadnienie będzie przedmiotem regulacji dodawanych art. 15b i art. 15c. Zaakcentowania wymaga przy tym to, że na gruncie projektowanych rozwiązań Minister Sprawiedliwości oraz Prokurator Generalny już na etapie przygotowywania planu uzyskają możliwość zajęcia stanowiska co do sposobu i zakresu uwzględnienia bieżących potrzeb szkoleniowych kadr sądownictwa i prokuratury.

Ustrój Krajowej Szkoły

Istotną różnicą między dotychczasowy stanem prawnym a projektowanymi przepisami jest uwzględnienie roli, jaką w nadzorze nad Krajową Szkołą oraz wytyczaniu kierunków jej działalności winien mieć Prokurator Generalny. O niektórych zmianach w tym zakresie była już mowa powyżej, dlatego w tym miejscu można ograniczyć się do zasygnalizowania, że w myśl art. 1 pkt 2 lit. a (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o KSSiP), w skład Rady Programowej wejdzie 3 członków wskazanych przez Prokuratora Generalnego. Prokurator Generalny będzie miał również możliwość sprecyzowania i przedstawienia Ministrowi Sprawiedliwości informacji o potrzebach kadrowych prokuratury przy okazji ogłaszania naboru na aplikację prokuratorską oraz wyznaczania limitu przyjęć na tę aplikację – art. 17 ust. 1.

Zmianie ulegnie też brzmienie art. 12 ust. 1 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Po dokonaniu nowelizacji przepis ten będzie stanowił w zdaniu pierwszym, że Dyrektor Krajowej Szkoły jest powoływany i odwoływany przez Ministra Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa oraz Krajowej Rady Prokuratury. Wprowadzenie takiej regulacji będzie powiązanie z uchyceniem art. 13, zawierającego katalog przesłanek odwołania Dyrektora. Ponownie wskazać należy, że w obowiązującym stanie prawnym Minister Sprawiedliwości może odwołać Dyrektora KSSiP przede wszystkim w sytuacji, gdy nie realizuje on obowiązków związanych z pełnioną funkcją. Niemniej, nie da się postawić tezy, że tak określona podstawa odwołania nie pozostawia Ministrowi żadnego marginesu swobody i że tym samym katalog z art. 13 ust. 1 jest rzeczywiście katalogiem zamkniętym. Wręcz przeciwnie – to do Ministrowi Sprawiedliwości (który wszakże powinien zapoznać się opinią Rady Programowej w tej kwestii – art. 13 ust. 2) pozostawiona jest

ostatecznie ocena tego, czy Krajowa Szkoła jest instytucją prawidłowo zarządzaną i czy dostatecznie wywiązuje się z powierzonych jej zadań. Te bowiem aspekty muszą być brane pod uwagę, jeśli w rachubę wchodzi ustalenie stopnia wywiązywania się przez Dyrektora KSSiP z ciążących na nim obowiązków. Nie ulega poza tym żadnej wątpliwości, że Minister winien mieć możliwość odwołania osoby kierującej instytucją, która kształci kadry (przyszłe oraz obecne) sądów i prokuratury, w sytuacji, gdy utracił do tej osoby zaufanie lub gdy istnieją zastrzeżenia co do jej postawy tudzież kwalifikacji. Nie tylko zatem prawomocne skazanie Dyrektora Krajowej Szkoły za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe (art. 13 ust. 1 pkt 4) powinno być podstawą jego odwołania. Z drugiej strony, ustawa wcale nie musi precyzować, że okoliczności takie jak trwała niezdolność do pełnienia obowiązków powstała w wyniku choroby czy zrzeczenie się stanowiska mogą być tymi, które uzasadniają odwołanie danej osoby.

Dodatkowo proponuje się określenie na poziomie ustawowym liczby zastępców Dyrektora KSSiP, procedury ich powoływania i odwoływania oraz wymaganych od nich kwalifikacji (projektowane przepisy art. 12 ust. 5–8). Propozycja ta podyktowana jest potrzebą zapewnienia większej transparentności działania Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz przyznania podmiotowi, który ponosi odpowiedzialność polityczną za sferę związaną z wymiarem sprawiedliwości, instrumentów, które pozwalają na sprawowanie rzeczywistego nadzoru nad tak ważnym ośrodkiem szkoleniowym. To samo trzeba powiedzieć o przyznaniu Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji w zakresie wyrażania sprzeciwu wobec zamiaru zaangażowania konkretnej osoby w charakterze wykładowcy KSSiP (art. 1 pkt 17, art. 53b ust. 1). Z kolei odnośnie do prokuratorów oraz prokuratorów w stanie spoczynku możliwość taką powinien mieć Prokurator Generalny (projektowany art. 53b ust. 2).

4. Skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne projektowanej ustawy

Skutkiem projektowanej nowelizacji będzie zmiana modelu kształcenia osób, które poprzez aplikacje specjalistyczne chciałyby dojść do zawodu sędziego lub prokuratora. Przewiduje się, że nowy system odbywania aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorowskiej ułatwi dostęp do wskazanych zawodów tym, którzy ze względu na dotychczasowy, scentralizowany model szkolenia nie zdecydowali się na omawianą ścieżkę kariery. Zwiększenie dostępności aplikacji nie odbędzie się przy tym ze szkodą dla osób wykształconych w obowiązującym systemie, ponieważ ich uprawnienia zostaną zachowane. Utrzymane zostaną również zasady

zwrotu stypendium w stosunku do osób, które zdecydowały się na jego pobieranie, a więc liczyły się także z perspektywą obowiązku pracy w wymiarze sprawiedliwości po ukończeniu aplikacji.

Rezygnacja z aplikacji ogólnej oraz ze stypendiów umożliwi przekierowanie środków finansowych wydatkowanych do tej pory na te cele. Dzięki temu dofinansowane zostanie zwłaszcza szkolenie ustawiczne, a fundusze przeznaczone na stypendia trafią do tych sądów i jednostek organizacyjnych prokuratury, w których utworzone zostaną etaty aplikanckie. W konsekwencji można więc założyć, że wejście w życie projektowanej ustawy nie pociągnie za sobą kosztów dla budżetu państwa. Warto tu jeszcze raz zaznaczyć, że wynagrodzenia aplikantów zostaną ukształtowane na poziomie odpowiadającym obecnym wynagrodzeniom zasadniczym uzyskiwanym przez asystentów sędziów, które to wahają się od 2.675 do 3.824 zł brutto (por. informację na temat stypendiów ze str. 6).

Wzmiankowane wcześniej zwiększenie wydajności orzeczniczej sądów, w których pracę podejmą aplikanci aplikacji sędziowskiej, może natomiast przyczynić się nie tylko do poprawy wizerunku wymiaru sprawiedliwości, ale też wywołać pozytywne skutki społeczne oraz gospodarcze. Podobne nadzieje można wiązać z zatrudnieniem aplikantów aplikacji prokuratorskiej w prokuraturach okręgowych.

Ustawa nie będzie miała wpływu na stan finansów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Przedstawienie założeń podstawowych aktów wykonawczych do ustawy

Projekt utrzymuje zasadę, zgodnie z którą akty wykonawcze do ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury wydaje Minister Sprawiedliwości.

W związku z tym, że projektowane przepisy zakładają likwidację aplikacji ogólnej oraz w sposób odmienny od dotychczasowego regulują tryb rekrutacji na aplikację sędziowską i prokuratorską, zachodzi konieczność wydania nowego aktu wykonawczego na podstawie art. 52 pkt 1 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Nowe rozporządzenie określi szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania naboru dla kandydatów na aplikację sędziowską i prokuratorską oraz tryb powoływania i działania zespołu konkursowego oraz komisji konkursowej, z uwzględnieniem konieczności ustalenia zakresu wiedzy podlegającej sprawdzeniu w trakcie konkursu, zapewnienia sprawnego i obiektywnego przeprowadzenia naboru oraz dokonania właściwej selekcji kandydatów. Założenia tego aktu wykonawczego mają co do zasady odpowiadać założeniom dotychczas obowiązującego rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania naboru dla kandydatów na aplikację ogólną oraz warunków i trybu przeprowadzania naboru dla kandydatów na aplikację ogólną oraz trybu powoływania i działania zespołu konkursowego i komisji konkursowej, z tym jednakże zastrzeżeniem, że przepisy, które aktualnie dotyczą aplikacji ogólnej, będą bez dalej idącej korekty odnosiły się do aplikacji sędziowskiej oraz prokuratorskiej. Przyjęcie takiego prostego rozwiązania wynika nade wszystko z tego, że w projektowanej regulacji konkurs na aplikacje sędziowską i prokuratorską będzie przeprowadzany na zasadach analogicznych do zasad, na jakich obecnie przeprowadzane są konkursy na aplikację ogólną.

Likwidacja aplikacji ogólnej oraz zmiana zasad odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, powodują także konieczność wydania nowego aktu wykonawczego na podstawie art. 52 pkt 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Przepis ten w projektowanym brzmieniu przewiduje, że Minister Sprawiedliwości określi organizację, szczegółowe warunki i tryb odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, jak również sposób ustalania systemu punktowego oceny zaliczania sprawdzianów i ich poprawek, praktyk i stażu objętych programem poszczególnych aplikacji, mając na względzie zakres wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do zajmowania stanowiska, odpowiednio, asystenta sędziego, asystenta prokuratora, referendarza sądowego, sędziego i prokuratora oraz konieczność jednolitej i obiektywnej oceny wiedzy i kwalifikacji aplikantów. Nowy akt wykonawczy powinien wobec tego uwzględniać, że aplikacje sędziowska i prokuratorska mają trwać 36 miesięcy. W tym okresie aplikanci będą odbywać zajęcia w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz praktyki polegające na wykonywaniu pracy w sądach oraz jednostkach organizacyjnych prokuratury, do których zostaną przydzieleni zgodnie z programem aplikacji. Przewiduje się, że po zakończeniu każdego cyklu szkoleniowego (zajęcia, praktyki) będzie przeprowadzony sprawdzian. Zasady i tryb przeprowadzania oraz oceniania sprawdzianów, w tym sprawdzianów poprawkowych, oraz zasady oceniania przebiegu praktyk powinny zostać unormowane w sposób analogiczny do unormowań zawartych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 października 2011 r. w sprawie odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej. W przedmiotowym akcie wykonawczym dodatkowo uregulowane zostaną kwestie związane z organizacją oraz przeprowadzeniem kolokwium sprawdzającego.

Zmiany w zakresie zasad odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej powodują także konieczność wydania nowego rozporządzenia na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Nowy akt wykonawczy należy oprzeć na takich samych zasadach jak dotychczasowe rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wyznaczania patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk, z uwzględnieniem zmian, jakie będą wprowadzone projektowaną regulacją ustawową. W związku z powyższym zmiany będzie wymagało też wydane na podstawie art. 49 ust. 3 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lipca 2009 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia patronów koordynatorów oraz patronów poszczególnych praktyk i staży. Aczkolwiek zmiana stanu prawnego w tym zakresie będzie się sprowadzała wyłącznie do likwidacji instytucji patrona dla aplikantów aplikacji ogólnej oraz likwidacji instytucji patrona stażu na stanowisku referendarza sądowego. W pozostałym zakresie nowy akt wykonawczy będzie obejmował identyczne regulacje jak powołane powyżej rozporządzenie.

Wprowadzone niniejszą nowelizacją zmiany art. 2 i art. 12 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury powodują z kolei potrzebę wydania nowego aktu wykonawczego do art. 3 tej ustawy. Dotychczasowe rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie nadania statutu Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury musi zostać uchylone, a w jego miejsce zostanie wydane nowe rozporządzenie wzorowane na dotychczas obowiązującym, uwzględniające wskazane wcześniej zmiany normatywne, m.in. uregulowania przewidujące odmienne od dotychczasowych zasady kierowania Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz zmiany w zakresie zadań ustawowych tego podmiotu. Struktura organizacyjna Krajowej Szkoły powinna zostać ukształtowana w jej statucie w taki sposób, aby jak najlepiej realizowane były zadania nałożone na tę jednostkę.

Wejście w życie projektowanych regulacji nie będzie wymagało dokonania nowelizacji następujących aktów wykonawczych:

- wydanego na podstawie art. 52 pkt 3 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego,
- wydanego na podstawie art. 55 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 października 2009 r. w sprawie warunków wynagradzania pracowników administracyjnych i pracowników obsługi

zatrudnionych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą,

- wydanego na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie wysokości diet dla członków Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- wydanego na podstawie art. 52 pkt 5 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 maja 2009 r. w sprawie wysokości opłaty za przystąpienie do egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego przez osoby niebędące aplikantami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Wejście w życie projektowanych regulacji związanych z likwidacją instytucji stypendium oraz wprowadzenie w to miejsce wynagrodzenia za pracę będzie natomiast skutkowało derogacją wydanego na podstawie dotychczasowego art. 52 pkt 4 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie stypendium dla aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Ze zmiany przepisu art. 37 ust. 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, wynika z kolei konieczność ponownego wydania przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia określającego wysokość wynagrodzenia członków zespołu konkursowego i zespołów egzaminacyjnych oraz komisji konkursowej i komisji egzaminacyjnych. Założenia tego aktu wykonawczego powinny odpowiadać w całości treści rozporządzenia obecnie obowiązującego.

W art. 1 pkt 7 projektu przewidziano nowe brzmienie przepisu art. 21 ust. 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Krajowej Szkoły określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za udział w konkursie. Opłata ta, będzie ustalana z uwzględnieniem konieczności prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru, jednak nie powinna przekroczyć równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Na mocy art. 1 pkt 16 lit. b projektowanej ustawy nowe brzmienie ma zostać nadane art. 52 pkt 4 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Na podstawie tego przepisu określona zostanie wysokość wynagrodzenia, jakie przysługiwać będzie aplikantowi aplikacji sędziowskiej. Jak już była o tym mowa, przewiduje się, że wynagrodzenie to nie przekroczy wysokości wynagrodzenia przysługującego asystentowi sędziego. Jednocześnie w art. 52

zmienianej ustawy dodany zostanie pkt 4a (art. 1 pkt 16 lit. d projektu), upoważniającego Ministra Sprawiedliwości do wydania – po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego – rozporządzenia w sprawie wysokości wynagrodzenia aplikanta aplikacji prokuratorskiej. Wysokość tego wynagrodzenia również nie przekroczy wysokości wynagrodzenia brutto przysługującego obecnie asystentowi prokuratora.

Na marginesie należy ponadto wspomnieć, że wprowadzenie nowych stanowisk, tzn. starszych asystentów sędziów oraz starszych asystentów prokuratorów będzie wymagało korekty postanowień dotyczących wynagrodzeń asystenckich. Aktualnie problematykę tę regulują dwa akty normatywne: rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów (wydane na podstawie art. 155 § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 36 marca 2012 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów prokuratorów (wydane na podstawie art. 100a ust. 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze). Zakłada się przy tym, że dotychczasowa górna granica wskazanych wynagrodzeń nie wzrośnie.

6. Konsultacje

Przed pierwszym czytaniem projekt został przesłany do zaopiniowania następującym podmiotom: Ministrowi Sprawiedliwości, Prokuratorowi Generalnemu, Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Prokuratury, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich IUSTITIA, Stowarzyszeniu Sędziów Themis, Stowarzyszeniu Prokuratorów RP, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Pozytywnie do projektu (druk senacki nr 535) odniósł się Minister Sprawiedliwości. Pomysł likwidacji aplikacji ogólnej poparli również: Prokurator Generalny, Krajowa Rada Sądownictwa oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Podmioty te wskazały jednak na szereg nieścisłości w projekcie i brak precyzji niektórych z rozwiązań. Poza tym zarówno Krajowa Rada Sądownictwa, jak i Rada Programowa KSSiP, która nadesłała swoje stanowisko w sprawie projektowanej nowelizacji, krytycznie oceniły zmiany w zakresie ustroju Krajowej Szkoły, w tym propozycję odmiennego uregulowania kompetencji Rady Programowej oraz wzmocnienia kompetencji nadzorczych Ministra Sprawiedliwości. Podobną opinię przedstawiła Krajowa Rada Prokuratury, która to jednak nade wszystko wyraziła zaniepokojenie ideą

powoływania i odwoływania Dyrektora Krajowej Szkoły bez uprzedniego konsultowania z nią tej kwestii. Poza tym Krajowa Rada Sądownictwa zgłosiła zastrzeżenia względem projektowanego art. 4b ustawy o KSSiP, który umożliwił Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury prowadzenie działalności gospodarczej, oraz zaapelowała o uwzględnienie tego, że problem kształcenia ustawicznego nie został odpowiednio uregulowany w obowiązujących przepisach.

Szereg uwag do projektu zawarł w swojej opinii także Dyrektor KSSiP. Jak podniósł, proponowana reforma jest przedwczesna, zaś zniesienie aplikacji ogólnej spowoduje brak możliwości przeprowadzenia odpowiedniej selekcji kandydatów na aplikacje sędziowską oraz prokuratorską. Wskazał jednocześnie liczne problemy, jakie mogą powstać w praktyce przy stosowaniu projektowanych przepisów, w tym np. dotyczących przyjmowania na aplikacje czy kreujących status aplikanta-pracownika (w kontekście jego podporządkowania tak Dyrektorowi Krajowej Szkoły, jak i pracodawcy). Wiele miejsca Dyrektor KSSiP poświęcił również problemom natury ustrojowej, a zwłaszcza wskazał na to, iż obecna struktura organizacyjna Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, ukształtowana przy założeniu, że powołuje się czterech zastępców Dyrektora (w tym jednego do spraw związanych z finansami), pozwala na optymalne zarządzanie i kierowanie tą instytucją. Zasygnalizował też niespójność między projektem a jego uzasadnieniem w zakresie dotyczącym propozycji uchylecia art. 13 ustawy o KSSiP. Skądinąd tę ostatnią kwestię poruszyli też Prokurator Generalny oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy oraz Krajowa Rada Radców Prawnych poinformowali, iż nie zgłaszają uwag, zaś Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA generalnie wyraziło poparcie dla idei nowelizacji ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w zakresie regulacji odnoszących się do kształcenia wstępnego, ale równocześnie zakwestionowało te propozycje, które prowadzą do zwiększenia nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad Krajową Szkołą.

Pozostałe podmioty nie ustosunkowały się do projektowanych rozwiązań.

Z kolei w ramach konsultacji społecznych prowadzonych za pośrednictwem strony internetowej Kancelarii Senatu, wpłynęły opinie i postulaty ze strony środowiska aplikantów, sprowadzające się głównie do zaakcentowania potrzeby utrzymania ciągłości rozpoczętego przez nich szkolenia i pozostawienia im możliwości kontynuowania obranej ścieżki kariery według dotychczasowych zasad.

Część z opisanych wyżej głosów została uwzględniona na etapie prac połączonych komisji senackich – Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Nie zostały natomiast zrealizowane wnioski Dyrektora KSSiP odnoszące się do utrzymania aktualnego modelu kształcenia wstępnego oraz odstąpienia od zmian w zakresie struktury organizacyjnej Krajowej Szkoły i ograniczenia kompetencji przyznanych Ministrowi Sprawiedliwości.

W związku ze znaczącą modyfikacją treści projektowanych regulacji, projekt (druk nr 535 S) został ponownie przekazany do konsultacji tym samym podmiotom. Większość z nich z aprobatą wypowiedziała się o wprowadzonych zmianach. Ponadto w pisemnych stanowiskach znalazły się nowe uwagi bądź też po raz kolejny wyartykułowane zostały te zastrzeżenia, które – w ocenie opiniujących – nadal pozostały aktualne.

W stosunku do poprawionej wersji projektu Krajowa Rada Sądownictwa sformułowała dwa główne zarzuty. Po pierwsze, sprzeciwiła się przyznaniu Ministrowi Sprawiedliwości zbyt daleko idących kompetencji w związku ze zlecaniem dodatkowych szkoleń oraz w zakresie opracowywania rocznych harmonogramów działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły. Po drugie, wyraziła przekonanie o potrzebie zmiany postanowienia przyznającego Ministrowi prawo zgłoszenia sprzeciwu względem kandydata na wykładowcę Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Krajowa Rada Prokuratury, kierując się brzmieniem art. 6 projektowanej ustawy, zgłosiła postulat uzupełnienia art. 2 o zmianę, dzięki której wśród kompetencji przyznanych tejże Radzie zostałyby wskazana kompetencja do opiniowania programów szkolenia w ramach aplikacji prokuratorskiej, zakresu i sposobu przeprowadzania konkursów na aplikację prokuratorską oraz egzaminów prokuratorskich. Niezależnie od tego Krajowa Rada Prokuratury sprzeciwiła się uchyleniu art. 13 ustawy o KSSiP, wskazała na konieczność wprowadzenia kolokwium sprawdzającego oraz wyraziła wątpliwości co do regulacji zawartych w art. 1 pkt 17 projektowanej ustawy.

Za pozostawieniem w nowelizowanej ustawie katalogu przesłanek decydujących o możliwości odwołania Dyrektora Krajowej Szkoły (art. 13) opowiedzieli się również: Prokurator Generalny, Rada Programowa KSSiP, Dyrektor Krajowej Szkoły oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Ponadto Rada Programowa KSSiP podniosła w istocie te same zarzuty odnośnie do rocznych harmonogramów działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły oraz możliwości zgłoszenia sprzeciwu względem konkretnego wykładowcy co Krajowa Rada

Sądownictwa. Z kolei Prokurator Generalny zaakcentował potrzebę wprowadzenia zasady decydowania o pewnych kwestiach przez Ministra Sprawiedliwości „w porozumieniu”, a nie jedynie „po zasięgnięciu opinii” Prokuratora Generalnego, a także zasygnalizował celowość doprecyzowania czy uzupełnienia niektórych spośród projektowanych rozwiązań, w tym m.in. przepisów regulujących kierowanie aplikantów do poszczególnych wydziałów zgodnie z programem praktyk.

Uwagi w tym ostatnim zakresie przedstawiła też Helsińska Fundacja Praw Człowieka, która dodatkowo wypowiedziała się „deregulacji” zawodu asystenta prokuratora w kontekście zadań wykonywanych przez asystentów, wniosła o zachowanie instytucji nagród udzielanych przez Dyrektora Krajowej Szkoły oraz o skrócenie okresu 10-letniego wymaganego do awansu na stanowisko starszego asystenta sędziego lub starszego asystenta prokuratora.

Sąd Najwyższy ponownie poinformował, iż nie zgłasza uwag do projektu.

W trakcie drugiego czytania zgłoszone zostały poprawki realizujące m.in. pierwszy z postulatów przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa (w części dotyczącej zlecenia dodatkowych szkoleń), postulat wysuwany m.in. przez Dyrektora Krajowej Szkoły czy Radę Programową KSSiP, a odnoszący się do zagwarantowania Dyrektorowi możliwości doboru swoich zastępców, postulat związany z kolokwium sprawdzającym. Zmienione zostało ponadto brzmienie art. 15 w sposób czyniący zadość zarówno zastrzeżeniom zgłoszonym przez podmioty opiniujące (w tym Ministra Sprawiedliwości), jak i oczekiwaniom osób, które chcą przystąpić do konkursu na aplikację ogólną, który – zgodnie z ogłoszeniem Dyrektora Krajowej Szkoły – ma się odbyć w październiku bieżącego roku.

Pozostałe zastrzeżenia nie zostały uwzględnione z uwagi na to, że były nie do pogodzenia z przyjętą koncepcją (np. w zakresie sposobu zarządzania Krajową Szkołą, zwiększenia kompetencji Ministra Sprawiedliwości czy choćby kierunku zmian dotyczących „deregulacji” zawodu asystenta prokuratora).

7. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.